ԺԹ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5007 ՅՈՒԼԻՍ 25/7 ՕԳՈՍՏՈՍ 1902 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 2 ՃԷՄԱԶԻ ԻՒԼ ԷՎՎԷԼ 1320 ԺԹ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5007

درعلیه ده غلطه ده «آره ولك» غزته سی اداره خانه سنده

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Նորատունկեան խան

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK"
Galata, CONSTANTINOPLE

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140 ղրշ.
» » » »	վեցամսեայ	70 »
» » » »	եռամսեայ	40 »
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40 Ֆրք.
» » »	վեցամսեայ	20 »

Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 115 ղրուշի փուլը 100 ղրուշի հաշուով։
Տեղական Թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կըվճարեն։

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն։

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

Անգլիոյ Թագաւորին Թագադրութեան հանդէսը, որ պիտի կատարուի առաջիկայ շաբաթ օրը (օգոստ. 9, Ն. Տ.), չպիտի ունենայ ալ եւս այն հոյակապ շքեղութիւնը, որ յունիս 26ին սահմանուած էր։ Պատճառներն աւելորդ է բացատրել։ Այս անգամ աւելի պարտաւորիչ արարողութիւն մըն է որ տեղի պիտի ունենայ քան շքեղափառ ցոյցերու հանդիսադրութիւն մը։ Ատով հանդերձ՝ որքան ալ համառօտուած եւ թեթեւցուած ըլլայ այդ հանդէսը, նորէն կը պահէ վեհութեան այն հանգամանքը որ յատուկ է երկրագնտի հինգ մասերուն մէջ այնքան ահագնածաւալ կալուածներ ունեցող վեհապետի մը թագադրութեան։

Բայց միթէ անխուսափելի կերպով անհրաժե՞շտ էր Թագադրութիւն կատարել եւ ատոր համար այնքան ահագին ծախքեր ընել, մինչ Էտուարտ Է. արդէն իսկ Թագաւոր է ի ծնէ անժխտելի իրաւունքով, ընդունուած երկրին հիմնական օրէնքին համաձայն, եւ հարկ եղած վեհապետական երդումն ալ կատարած լմնցուցած է գահակալութեան օրը։ Ուրեմն Թագադրութիւնը ի՞նչ կ'աւելցնէ ալ եւս կամ ի՞նչ աւելի նուիրագործում առաջ կը բերէ։

Թագադրութեան կամ օծման նման արարողութիւնները աւելի այն Թագաւորներուն համար կարեւոր են, որոնց վեհապետական սկզբունքը աստուածպետական դրութեան մը ընծայած իրաւունքներուն վրայ հիմնուած են։ Անգլիոյ Թագաւորները սակայն այդ կարգէն չեն, եւ ժառանգական յաջորդութեան սկզբունքով միայն կը տարբերին Ֆրանսայի կամ ո եւ է հասարակապետութեան նախագահներէն, սկսեալ մանաւանդ 1688էն, այն է՝ Վիլհէլմ Գ.ի գահակալութեան ժամանակէն։ Բայց Անգլիացիք աշխարհի ամենէն աւելի աւանդապահ ժողովուրդն են. գիտնալով հանդերձ գործին այսպէս ըլլալը, նորէն Թագադրութեան մեծափառ հանդէսներ կը կատարեն, ամէն անգամ որ վեհապետ փոխուի. ճիշդ ինչպէս որ կ'ընէին Վիլհէլմ Գ.էն առաջ. բնականաբար այդ իրենց գիտնալիքն է, միայն թէ Էտուարտ Է.ի Թագադրութեան պարագան սա բարեբաղդ արդիւնքն ունեցաւ որ պօէրական պատերազմին գէթ քանի մը ամիս աւելի շուտ վերջ տրուեցաւ, ինչ որ մեծ բան մըն է մարդկային կեանքեր խնայելու տեսակէտով։ Տարակոյս չկայ թէ հարաւ ափրիկեան պատերազմը այն վախճանը պիտի ունենար վերջ ի վերջոյ ինչ որ ունեցաւ, որքան ալ երկարէր. բայց յունիս 26ին կատարուելիք Թագադրութենէն առաջ մարդկային արիւնհեղութիւնը վերջացած տեսնելու բաղձանքը կարելի եղածին չափ շուտ, գէթ քանի մը ամիս առաջ վերջ տուաւ անոր։

Ասկէ զատ, Թագադրութիւնը ինչպէս ամէն ազգի նոյնպէս եւ Անգլիոյ մէջ սպասուած քաջալերմամբ առիթ մըն է վեհապետին կողմէ ըլլալիք շնորհներու, ներումներու, ասպետաձեռնութիւններու, շնորհաբաշխութիւններու կամ պաշտօնաբաշխութիւններու, վերջապէս հանդէսներու, ուրախութեան ցոյցերու, որոնց նմանները իւրաքանչիւր սերունդ հազիւ մէկ անգամ կը տեսնէ իր կեանքին մէջ, ու որդւոց որդի կը պատմուի քաղցր յիշատակներով։ Այսպիսի գեղեցիկ առիթ մը ինչո՞ւ փախցնեն Անգլիացիք ու Թագադրութեան հանդէս չկատարեն, քանի որ մանաւանդ ըլլալիք ծախքերուն մեծագոյն մասը նորէն իրենց կը մնայ, եւ լոկ դրամնէ դրամ տեղափոխութիւն մըն է որ կ'ըլլայ, գլխաւորապէս վեհապետական ու պետական գանձէն։

* * *

Այլ եթէ պէտք էր որ տիեզերածաւալ պետութեան մը Թագաւոր—կայսեր Թագադրութեան հանդէսը կատարուէր, այն ալ արդարեւ այսպիսի ժամանակի մը մէջ ըլլալու էր, երբ ընդհանուր խաղաղութիւն կը տիրէ աշխարհի վրայ ամէն տեղ, եւ բոլոր տէրութիւնները, նոյն իսկ հակընդդէմ համարուածները զիրար մեծարելէ, իրարու մերձենալէ տարբեր զբաղում չունին։ Տէրութեանց այս խաղաղասիրական տրամադրութիւնները ի նկատի առնելով՝ բիւրաւոր այլազան մեկնութեանց մէջ ինկած է համաշխարհային մամուլը, եւ մինչեւ անգամ կարծողներ եղան թէ Երրեակ ու Երկեակ Զինակցութիւնները պիտի ձուլուին, առանց ի նկատի առնելու թէ անկարելի է ատ, զի այդ պարագային մէջ, այդ հինգ տէրութեանց իրարու դաշնակցելու պէտք չի մնար. քանի որ յայտնի է թէ իրենցմէ դուրս ուրիշ ոչ մէկ տէրութիւն մօքէն կ'անցընէ յարձակիլ իրենց ամբողջին կամ իր մէկ անդամին վրայ։

Այդ անհաւանական մեկնութենէն ետքը ուրիշ նոր մեկնութիւն մըն ալ դեռ երէկ հրապարակ ելաւ Պէրլինէն եկած սա հեռագրով որ կ'ըսէր. «Վիլհէլմ կայսրը ու Իտալիոյ Թագաւորը առաջիկայ տեսակցութեան միջոցին խորհրդակցութիւն մը պիտի ընեն Զարին առաջարկին վրայ, բանակներու զօրաց թիւը պակսեցնելու մասին, որուն խիստ փափագող է Վիքթոր Էմմանուէլ Թագաւորը»։

Եթէ արդարեւ այս արդիւնքը առաջ պիտի բերէ Իտալիոյ վեհապետին [illegible] ուղեւորութիւնը, մեծ ծառայութիւն մը մատուցած կ'ըլլայ բովանդակ աշխարհի ընդհանրապէս ու Եւրոպայի մասնաւորապէս։ Լա Հէյի խաղաղութեան ձեռնարկին չյաջողելէն ետքը՝ Զինաթափութիւնը առաջ բերելու այսպիսի նոր փորձ մը մեծ պատիւ կը բերէ արդարեւ անոր հեղինակին, եթէ իրօք մտածուած է այդպիսի փորձ մը ընել։ Եւ չիտակը խօսելով՝ Իտալիոյ Թագաւորը ամէնէն յարմար միջնորդն է այդպիսի ձեռնարկի մը, քանի որ գէթ առ այժմ այնքան համակրութիւն ունի Երկեակ Զինակցութեան մօտ որքան Երրեակին եւ գրեթէ կերպ մը միութեան կապ է երկուքին միջեւ։ Ուստի, եթէ իրաւ է որ այսպիսի նոր փորձ մը պիտի ըլլայ Զարին ներշնչմամբ, յաջողելու քիչ մը աւելի հաւանականութիւն ունի։ Սակայն դեռ կանխահաս է հաւատալ թէ իրա՞ւ է Պէրլինի հեռագրին տուած լուրը, թէ ոչ, զի պէտք չէ մոռնալ թէ երբեմն ո՛րքան մտացածին եւ բոլորովին սուտ լուրեր կը շինուին եւ կը հեռագրուին Եւրոպայի զանազան կողմերէն։

Մ. ՆԱԹԱՆԵԱՆ

ՆԱՄԱԿ ՊԱՂՏԱՏԷՆ

(ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի)

ՊԱՂՏԱՏ, 20 Յունիս

Քաղաքիս ազգ. երկսեռ վարժարաններու տարեկան քննութիւնները սկսան մայիսի 20ին եւ վերջացան յունիսի 4ին։ Ուրիշ տարիներ բոլոր ծնողքներու եւ տեղացի ու պանդուխտ մեծապատիւներուն հրաւիրագիր կ'ուղղուէր, որպէս զի ներկայանան քննութեանց։ Բայց վիճակիս Նորընտիր Առաջնորդ Գաբրիէլ Ծ. վարդապետ Անոյշեան, անտեղի եւ արտասովոր դատելով այդ դրութիւնը, դիտել տալով թէ ծնողքները իրենցին պարտական էին վաղել գալու, իրենց զաւակներու քննութիւններուն ականատես ըլլալու, եւ թէ ժողովուրդը վարժարանի տէրը գտնուելով՝ ծիծաղելի պիտի ըլլար տանուտէրը նամակով իր իսկ տունը հրաւիրել։ Ուստի գոհացաւ եկեղեցիի բեմէն ծանուցանելով քննութեանց օրերը, եւ քննուելիք առարկաներու ժամերը։ Որոշուեցան նաեւ եօթը քննիչներ՝ աշակերտներու կարողութեան համեմատ անոնց թիւերը դնելու համար. նաեւ պաշտօնապէս լուր տրուեցաւ Մէարիֆի Ժողովին, որպէս զի ինքն ալ դրկէ հարկ եղած քննիչները՝ իւրաքանչիւր առարկայի համար։

Որոշեալ օրը սկսան քննութիւնները, նախ կրօնքի եւ բարոյականի ու քրիստոնէական ուսման վերաբերեալ, յետոյ հայկաբանութեան դասերը, սկսելով մինչեւ ստորին կարգերէն։ Բարձրագոյն կարգի քննութեանց միջոցին իւրաքանչիւր ուսանողի հարկ եղած հարցուպատասխաններէն յետոյ, կարդացուեցան տարւոյն մէջ իրենց ըրած շարադրութիւնները այլ եւ այլ նիւթերու վրայ, եւ յետոյ իրենց առաջարկուեցաւ որ քննիչներու ներկայութեան ընդլայնեն հետեւեալ նիւթը. «Ի՞նչ է ընթերցարանի մը օգուտը»։ Աշակերտները թուղթ գրիչ առին եւ մէկ քառորդէ յետոյ իւրաքանչիւրը կը ներկայացնէր մէկ թերթի չափ գրութիւն մը՝ ուր բազմակողմանի կերպով մշակած էր տրուած նիւթը։ Հրապարակաւ կարդացուեցան այդ գրութիւնները եւ արժանացան ներկաներու գնահատութեան եւ ջերմագին շնորհաւորութեան։

Հայերէն լեզուի եւ գրագիտութեան դասերէն յետոյ կարգը եկաւ Ֆրանսերէն լեզուին՝ ուր նոյնպէս ուսանողները խիստ յաջողակ հանդիսացան եւ բարձրագոյն կարգին քերականութեան, Թարգմանութեան, լուծման եւայլն դասերէն յետոյ, Առաջնորդ Հայրը որ անձանձրոյթ ամէն օր կուգար կը նախագահէր քննութեանց, հետեւեալ նիւթը տուաւ Ֆրանսերէն շարադրութեան համար.—«Քիչ մը նախանձոտ Ֆրանսացիի մը տեսակէտով պարզել անգլիական ազգին առեւտրական յաջողութեան պատճառները եւ այդ մասին խորհրդածութիւններ ընել։»

Ուսանողները այս մանուածապատ խնդրոյն մէջէն ալ յաջող կերպով ելան եւ կէս ժամ չանցած՝ իւրաքանչիւրը կը ներկայացնէր իր գրածը քննիչներուն, որոնք մեծ հետաքրքրութեամբ եւ ախորժանօք կարդացին այդ գրութիւնները եւ գովեստներ տուին աշակերտներուն։ Նախորդ օրը ժամանակը չներելուն համար՝ հայերէն տաղաչափութեան դասը մնացած էր. ուստի քննիչները ներկաներու հաւանութեամբ՝ նոյն դասն ալ քննելու ձեռնարկեցին եւ իբրեւ փորձ՝ շատ մը յանգեր տուին աշակերտներուն, որպէս զի անոնցմով ոտանաւոր կազմեն։ Քանի մը վայրկեանի մէջ, իւրաքանչիւր ուսանող մատոյց իր գրածը եւ արժանացաւ ընդհանուր հաւանութեան։ Իբրեւ վերջին փորձ՝ հրամայուեցաւ աշակերտներու որ իւրաքանչիւրը մէկ մէկ քառեակ գրէ իր ընտրելիք նիւթին վրայ։ Իսկոյն աշակերտները գրեցին իրենցմէ պահանջուածը՝ տաղաչափական կանոններու համաձայն, ինչ որ կուռ եւ իմաստալից դատուեցաւ ամէնուն կողմէ, մանաւանդ աշակերտներէն մէկուն՝ Արգար Աղէքսանդրեանի գրած քառեակը ընդհանուր ծիծաղ չարժեց, որովհետեւ անուղղակի գանգատ մըն էր քննիչներու դէմ որ չափազանց կը չարչարէին աշակերտները։ Հետզհետէ քննուեցան նաեւ Թուրքերէնի, տիեզերաբանութեան, ընդհանուր պատմութեան, բնագիտութեան, երկրաչափութեան, իրագիտութեան, աշխարհագրութեան, թուաբանութեան եւլն. դասերը, ինչպէս նաեւ ծաղկոցի կարգերը։ Թուրքերէն լեզուի քննութեան օրը Մէարիֆի մուտիրի փոխանորդ Ասըմ էֆ. անձամբ գտնուեցաւ Մէարիֆի քննիչներուն հետ եւ իր հետ բերած չորս հատոր բառարանները իր ձեռքով նուէր տուաւ յաջողակագոյն չորս աշակերտներու, իբրեւ ընծայ եւ քաջալեր Մէարիֆի կողմէ։

Անմիջապէս յետոյ սկսան աղջկանց Զապէլեան վարժարանի քննութիւնները, եւ աշակերտուհիները քննուելով կրօնքի, հայերէն լեզուի եւ գրագիտութեան, ֆրանսերէն ու անգլ. լեզուներու, ընդհանուր պատմութեան, տիեզերագրութեան, իրագիտութեան, աշխարհագրութեան, թուաբանութեան եւլն. դասերու մէջ, իւրաքանչիւրը իր կարգին ու աստիճանին համեմատ յաջողակ հանդիսացաւ։

Յունիսի 9ին կիրակի օրը կատարուեցաւ մանչերու պարգեւաբաշխութեան հանդէսը՝ Թարգմանչաց վարժարանի ընդարձակ սրահին մէջ, ի ներկայութեան երեք հարիւրէ աւելի երկսեռ հանդիսականներու։ Ուսանողները ընտիր եւ իմաստալից ճառեր ու ոտանաւորներ կարդալէ յետոյ, ի ձայն քաղցրալուր նուագածութեանց՝ ստացան իրենց պարգեւները. իւրաքանչիւր կարգի մէջ առաջին հանդիսացողը ստացաւ ոսկի շքանշան, երկրորդը արծաթ շքանշան, եւ միւսները այլ եւ այլ գիրքեր իրենց ստացած թիւերուն համեմատ։ Հանդէսը փակուեցաւ Առաջնորդ Հօր ջերմագին յորդորականով եւ սրտաբուխ օրհնութիւններով՝ զորս ձօնեց նախ ժողովրդեան, ապա բարեջան Հոգաբարձուներու, բազմաշխատ ուսումնապետին արդիւնաւոր պաշտօնեաներուն եւ համօրէն աշակերտներուն։ Հանդէսէն յետոյ աշակերտները եղան եկեղեցիի բակը եւ երաժշտական խումբի ընկերակցութեամբ մարմնամարզի փորձեր կատարեցին։

Յաջորդ կիրակի, 16 յունիս, կատարուեցաւ դարձեալ Թարգմանչաց վարժարանի սրահին մէջ (Զապէլեան վարժարանի սրահին նեղութեան պատճառաւ) աղջկանց պարգեւաբաշխութեան հանդէսը. քանի չափ փոքր աղջիկներ 5—10 տարեկան, զանազան ոտանաւորներ արտասանեցին, ոմանք լուրջ, ոմանք ծիծաղաշարժ, եւ ամենէն վերջը երեք չափահաս օրիորդներ ներկայացուցին խիստ հրահանգիչ տրամախօսութիւն մը, որ ընդհանուրին գնահատութեան եւ գովեստին արժանացաւ։ Երեք օրիորդներէն առաջինը կը կատարէր ուսեալ, բարեկիրթ եւ ժրաջան տանտիկնոջ մը դերը. երկրորդը խաժամուժ տանտիկին մը կը ներկայացնէր, բայց բոլորովին տգէտ ու ռամիկ. իսկ երրորդը գոռոզ հարուստ տիկին մը, տգէտ ծոյլ ու կոպիտ։ Երկար եղաւ անոնց վէճը՝ եւ պահ մը բաւական ալ աղմուկ տուին իրարու, բայց վերջապէս համաձայնեցան եւ իրաւունք տուին առաջին օրիորդին։ Այս հանդէսն ալ վերջ գտաւ իբրեւ մրցանակ պատրաստուած զանազան կարգի ոսկի եւ արծաթ խաչերու բաշխումով եւ Առաջնորդ Հօր խրատականով, օրհնութեամբ եւ պահպանիչով։

Պարգեւաբաշխութեան երեկոյին, բարեջան Հոգաբարձութիւնը ըստ իր նորահաստատ սովորութեան, շքանշան ստացող աշակերտները եւ պաշտօնեաները պտոյտի տարաւ Տիգրիսի ափերուն վրայ եւ թեթեւ ընթրիք մը մեծարեց անոնց։

Մէկ շաբաթ դադարէ յետոյ վարժարանները վերստին բացուեցան՝ մինչեւ կէսօր միայն բաց մնալու պայմանաւ, [illegible] տաքութեան պատճառաւ. այսպէս պիտի տեւէ մինչեւ սեպտեմբեր ամիսը, որ իբրեւ արձակուրդ պիտի շնորհուի աշակերտներուն, եւ հոկտեմբեր 1ին պիտի սկսի նոր շրջանը ճոխագոյն ծրագրով, զոր արդէն կը մշակէ հոգաբարձութիւնը։ Քննութեանց աւարտումէն յետոյ քաղաքիս անգլ. վարժարանի մէջ գտնուող երեք ուսանողներ իրենց ծնողքներուն թախանձանաց վրայ ընդունուեցան մեր վարժարանին մէջ, որով այլ եւս հայ ուսանող չմնաց քաղաքիս ոչ մէկ օտար վարժարանին մէջ։

Մ.

[illegible]

Ս. ԼՈՒՍԱՒՈՐՉԵԱՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԸ ԵՒ ԻՐ ՏԵՂԵԿԱԳԻՐԸ

ՇՐՋԱՆ ԵՐՐՈՐԴ 1879—1901

ԺԳ.

Եւ իրօք հաշուեցուցակներու մէջ կը տեսնենք որ 1866ին Սնտուկէն վճարուեր է Հիւանդանոցին 19,983 $^{3}/_{4}$, օսմ. ոսկին 100 ղրուշ հաշուով, սակայն փոխարէն 1867ի հաշուեցոյցի մէջ կը տեսնենք պարտք մը Ազգասիրաց Ընկերութեան 32.406 $^{1}/_{2}$։ Իսկ 1867ի հաշուեցոյցին մէջ կը տեսնենք վճարուած Հիւանդանոցին 72,397 ղրուշ, օսմ. ոսկին 100էն, եւ միանգամայն նախորդ տարիներու պարտքին համար վճարուած՝ Յակոբ աղա Իփլիքճեանի 9844 $^{1}/_{2}$ եւ զանազաններու 10,534 $^{1}/_{4}$՝ միշտ օսմ. ոսկին 100 ղրուշի հաշուով։ 1868ին 105 օսմ. ոսկի հին պարտք եւ ծախքերու համար 400 ոսկի։

1869ին 38,451 $^{1}/_{4}$ ծախքերուն համար՝ ոսկին 114էն եւ քանի մը հազար ղրուշ ալ՝ նախորդ տարիներու պարտքերուն համար։ 3089 $^{3}/_{4}$ ղրուշ ալ՝ Բարիզէն բերուած բժշկական գործիքներու համար, ինչ որ աննշան գումար մը չէ, եթէ ի նկատի առնենք թէ ժամանակին ո՛չ վիրաբուժութիւնը, ո՛չ ալ անոր վերաբերեալ գործիքները այժմու չափ կատարելագործութեան հասած էին, թէեւ Յանձնաժողովը այս ամենէն բնաւ տեղեկութիւն չունի։

Յաջորդ չորս տարիներուն մէջ, վճարուած գումարները սովորականէն նուազ եղած են, որովհետեւ միեւնոյն միջոցին Սնտուկին վրայ ծանրացած 6000 ոսկիէն աւելի պարտքը բառնալու ամէն ճիգ ի գործ կը դրուէր։ Իրօք ալ սկսած էր զգալապէս նուազիլ, սակայն յետոյ կրկին իրենց սովորական աստիճանը կը գտնեն, որովհետեւ 1874 մայիս 1էն 1876 օգոստոս 31, կը տեսնենք թէ 132,970 $^{3}/_{4}$ ղրուշ վճարուած է, օսմ. ոսկին 125—130 ղրուշէն, ինչ որ մօտաւորապէս տարեկան 500 ոսկի կ'ընէ։

Այս թուանշաններէն կրնանք մակաբերել թէ Հիւանդանոցը այդ ժամանակամիջոցին յոռի շրջան մը չէ ունեցած բնաւ, ինչպէս Յանձնաժողովը կ'աշխատի ցոյց տալ, որովհետեւ անոր հասոյթները արդի հասոյթներէն շատ վար չեն եղած. բնականաբար անոր վիճակն ալ սովորականէն ստոր չէ եղած, հետեւաբար այս պատճառաւ Իզմիրի համայնքին պատիւը խնդիր ընել, պարզապէս չարակամութիւն մըն է։

Եթէ երբեմնակի Սնտուկը փոքր ինչ խնայող եղած է այս հաստատութեան նկատմամբ, կը տեսնենք թէ հոգաբարձութիւններ կրնային եւ ցարդ կրնան շատ բան ապահովել, կամ հոգաբարձութիւններէ անոնք որոնց նիւթական վիճակը կը ներէր, պէտք եղածը իրենց անձնական քսակէն կը ծախսէին, ինչպէս ըրած է Յակոբ աղա Իփլիքճեան՝ խնայասէր, բարեխիղճ եւ վստահելի հոգաբարձու տիպար մը՝ որ միեւնոյն տարիները երկար ժամանակ պաշտօնավարելով՝ ազդեցիկ բարեկամներու խնդրանօք ու պնդմամբ միայն։ Հիւանդանոցը միշտ առանձինն վարկ ունեցած է, եւ շատ հոգաբարձութիւններ երբ պաշտօնէ քաշուին, աւելի կամ նուազ պարտք մը կը թողուն, զոր կա՛մ յաջորդը կը վճարէ եւ կամ Սնտուկը, եթէ գումարը կարեւոր է։

Սակայն ասիկա չի նշանակեր թէ պատսպարեալներու ո եւ է զրկանք մը եղած է, դրամական անմիջական եւ առժամեայ անձկութեանց պատճառաւ, որովհետեւ անոնց պէտքերը անվրէպ կը հոգացուէին եւ կը հոգացուին։ Ուրիշ խօսք՝ եթէ հասոյթներու մէկ կարեւոր մասը՝ ո եւ է հոգաբարձուէ մը խլուած ըլլայ. բայց Տեղեկագիրը այդպիսի յիշատակութիւն մը չըներ, այլ անհեռատես մատակարարութիւն մը ըսելով կ'անցնի։ Ժամանակին հոգաբարձուները ցոյց տուինք, անձնապէս ալ կը ճանչնանք. անոնց մէջ այդ կարգի մարդեր չկան։ Ասիկա ըսելով՝ մենք անպատճառ անցեալը պաշտպանել չենք ուզեր, այլ ըսել թէ ո եւ է կարեւոր զեղծում կամ անհետեւողութիւն եթէ գործուած ըլլար, անշուշտ համեմատաբար մեծ տագնապ մըն ալ առաջ պիտի բերէր։ Ե՞րբ եւ ո՞ր թուականին այդպիսի տագնապալի շրջան մը անցուցեր է Հիւանդանոցը։

Ընդհակառակը, հայ հասարակութեան միեւնոյն գթասիրական հաստատութիւնն է ան, որուն մատակարարութեան համար Իզմիրցին իր դրամը չէ խնայած եւ չի խնայեր։ Ասկէ զատ՝ ինչպէս պաշտօնական հրատարակութիւններէ մեր քաղած թուանշանները ցոյց կու տան, Հիւանդանոցը իր մասնաւոր հասոյթն ալ ունեցած է միշտ. անոր վիճակը գրեթէ միշտ նոյնն եղած է, հետզհետէ ժամանակին հետ պէտք եղած բարեփոխութիւնները կրելով, բայց ի մէկ երկու աննշան միջոցներէ, այդ տարիներուն մէջ ալ ո եւ է աղէտ չէ պատահած։

ԱՏՈՄ

ԿՐԹԱԿԱՆ ԴԱՐՄԱՆԸ

Զ.

Չեմ կարծեր թէ մեր այս բառերը հերքող իրողութիւններ ցոյց տրուին, քանի որ մեր մէջ տիրող կրթական օրէնքը կամ լաւ եւս վարժարան մը կառավարելու եղանակը միօրինակ է ամէն տեղ՝ ուր հայ համայնք մը կը գտնուի։ Քիչ մը առաջ ըսինք թէ կրթական որոշ եւ ընդհանուր կազմակերպութիւն մը չունինք. այս հարցը թէեւ շատ անգամ առարկայ դարձած է վիճաբանութիւններու, սակայն դժբախտաբար չէ ունեցած գոհացուցիչ ելք մը։ Մէկդի առնելով Պոլիսը, ուր գտնուած վարժարանները կեդր. Ուսումնական Խորհուրդի հրատարակած կրթական ծրագրին աւելի կամ նուազ համապատասխան ծրագրով մը կ'ընթանան, ուր վերջապէս չափով մը կ'ազդէ Ուսումնական Խորհուրդի հեղինակութիւնը, մինչ գաւառներու մէջ ծրագրային Բաբելոնեան խառնակութիւն մը կը տիրէ. հոն ամէն հոգաբարձութիւն իր քմածին ծրագիրն ունի. հոն իւրաքանչիւր տարեշրջանին նորանոր ծրագիրներու մրցում մը կը բացուի։ Ուրեմն ի՞նչ շօշափելի արդիւնքներ կարելի է յուսալ այս յեղյեղուկ վիճակէն, այս տեւական փոփոխութիւններէն։ Ամէն աշխատութիւն, բոլոր նիւթական եւ բարոյական զոհողութիւններն ամուլ եւ անպէտ չե՞ն մնար միթէ. եւ այս ամէնը քմահաճոյքներու, իմաստակութիւններու չարաչուք հետեւանքները չե՞ն միթէ։ Կրթական խնդրին նման կենսական խնդրի մը ղեկը ինչո՞ւ թողուլ այսպէս ինքնակոչ բանգէտներու եւ պոռոտախօս իմաստակներու ձեռքը, որոնք է՛ն վերջը պատասխանատու ալ չեն իրենց գործած չարիքին եւ իրենց անմտութեամբ ու ամբարտաւանութեամբ առաջ բերած նիւթական եւ բարոյական վնասներուն։ Ո՞վ երբեք ելած է օր մը հաշիւ պահանջելու Թաղական կամ հոգաբարձու Խորհուրդէ մը՝ իր ապիկարութեան, անփութութեան եւ կամ ո եւ է գձուձ նկատումներուն հետեւանքով պատճառ դարձած ըլլալուն համար անդարմանելի վնասներու։ Չեմ գիտեր թէ ի՞նչ պատասխան պիտի տան մեզի ամէն անոնք որոնք պատասխանատուն են՝ անյիշատակ ժամանակներէ հետէ արմատակալած այս չարիքին։ Թերեւս Պատրիարքարան եւ Ուսումն. Խորհուրդ ձեռքերնին լուալով մէջէն պիտի ելլեն. ինչո՞ւ թողուլ որ առհասարակ ամէն մարդիկ քիթերնին խօթեն իրենց կարողութենէն վեր եւ խելքերնին չհասած կրթա-

---

ԹԵՐԹՕՆ (65)

ԴԱՏԱՐԿԱՊՈՐՏԸ

Ի

—Ի՞նչ ըսել կուզես, ըսաւ Դատարկապորտը, զարմացմամբ նայելով Լըկօէլլոյի։

—Մինչ դուն կը խօսէիր այդ յիմար պառաւ աղջկան հետ, ես հանեցի այն գնդակը, զոր դուն տեղաւորեր էիր Ֆիլպէրի մարմնոյն մէջ, գործողութիւն մը զոր յաջողութեամբ գլուխ հանեցի։

Արդարեւ այդ պահուն հեծիւն մը լսուեցաւ սենեակին միւս ծայրը։ Բրաթէնրոս դերկոմսին օրհասական ձայնը Թիպլիրսի անունը արտասանեց։ Դատարկապորտը ապշահար եղաւ, սակայն փութաց պատասխանել այդ կոչին։ Երբ Ֆիլպէրի քով հասաւ, այս վերջինը ճիգ ընելով իր մէկ ձեռքին վրայ կրթնեցաւ, եւ խուլ ձայնով մը հարցուց.

—Մինա՛կ ենք, պարո՛ն։

—Այո՛, պատասխանեց Թիպլիրս, նշան ընելով Լըկօէլլոյի որ հեռանայ։

Ֆիլպէր նորէն ինկած էր տախտակամածին վրայ, ուստի նորէն ճիգ մը ըրաւ եւ յաջողեցաւ վեր հանել գլուխը։ Ու իր կէս մը նուաղած աչքերը Թիպլիրսի վրայ ուղղելով, ըսաւ.

—Մեռնելէ առաջ, պարոն, կ'ուզեմ ծառայութիւն մը մատուցանել... Ձեր որդեգիրը... այսինքն իմ աղջիկս այս առտու առեւանգուեցաւ։

—Ձե՞ր հրամանով, հարցուց Թիպլիրս, բարկութենէն տժգունած։

—Ո՛չ, ըսաւ Ֆիլպէր. ես քանի մը ժամ առաջ միայն իմացայ այդ առեւանգումը։ Այն թշուառականը, որ այդ դէպքը իմացուց ինծի, չի գիտեր այդ աղջկան հետ ունեցած կապերս։ Գաղտնիքը չհաղորդեցի անոր. ի՞նչ գիտնայի որ մահը հոս կը սպասէր ինծի։ Եթէ ապրէի, Բոլբէքի սպառնացող վտանգներուն առաջքը պիտի առնէի։ Հիմա դուք միայն կրնաք պաշտպանել զայն։

—Բայց հիմա ո՞ւր կը գտնուի ան, հարցուց Թիպլիրս, որ ծայրայեղ անձկութեան մը մատնուած էր։

—Մալոյի նկուղին մէջ, պատասխանեց Ֆիլպէր։

—Աստուա՛ծ իմ, գոչեց Դատարկապորտը սոսկումով։

—Անհապաղեցէ՛ք, ըսաւ Ֆիլպէր։

—Հիմա կ'երթամ։ Ա՛հ, պարոն, ձեր այս բարի գործը քաւել կուտայ ձեր շատ մը անարժան արարքները։

Ֆիլպէր չլսեց կամ չլսելու զարկաւ այս խօսքերը։ Թիպլիրս դարձաւ Լըկօէլլոյի կողմը եւ մարքիզուհին ցոյց տալով, որ կը ժպտէր չմեռնող աչքերով, ըսաւ.

—Սրտի տէր մարդ մըն ես դուն, Լըկօէլլո. այսօր անգամ մըն ալ ապացուցիր այդ բանը։ Բարեկամս, ծառայութիւն մըն ալ պիտի խնդրեմ քենէ։ Սա խեղճ կինը առաջնորդէ Ռօշէյի [illegible]։

—Պիտի կրնայ մինչեւ հոն երթալ, պատասխանեց Լըկօէլլո, կարեկից երեւոյթով մը շարժելով գլուխը։

—Կէրիեսօյլ կոմսը ձի մը պիտի տայ քեզ։

—Շա՛տ լաւ... Ե՞րբ պիտի տեսնեմ քեզ։

—Կը յուսամ թէ քանի մը ժամէն։ Առաջին առթիւ պատեհութիւնը մի կորսնցներ գնդակ մը տեղաւորելու Մալոյի գլխուն մէջ։ Մնաս բարով։

—Այդ մասին ապահով եղիր, ըսաւ Լըկօէլլո։

Պահ մը յետոյ, Թիպլիրս կ'ուղղուէր դարաստանին մէկ ծայրը, որուն պատին վրայ բացուած փոքր դուռ մը կը հաղորդակցէր [illegible] հետ, ուր կը գտնուէր, ինչպէս յայտնի է Մալոյի որջը։

Ելիզապէթ դղեակէն հեռացած ատեն՝ դէպի Մալոյի որջը ուղղած էր իր քայլերը։ Օրիորդ Բրաթէնրոս խելայեղ ու ահաբեկած Թիպլիրսի յանկարծական երեւումէն, որ արդիւնք եղած էր Լօրանի փոխադրութեան, մանաւանդ յուսահատած իր մօրեղբօր ժառանգութիւնը ձեռքէ փախցնելուն վրայ, իր մտքին մէջ կը պատրաստէր նոր ու աղէտաբեր ծրագիրներ, որոնք անգամ մը ի դերեւ ելած էին Թիպլիրսի ցոյց տուած աչալրջութեան շնորհիւ։ Ելիզապէթի ծրագիրը աս էր թէ պէտք էր կամ Լօրանը մեռցնել եւ կամ կտակագիրը անհետացնել, քանի որ Պ. տը Թրէմմնա իր կնոջ կտակած էր իր անհուն ժառանգութիւնը։ Բայց ինչպէս մէջտեղէն վերցնել Լօրանը, մինչ Լօրանը կը գտնուէր Թիպլիրսի զօրաւոր պաշտպանութեան տակ։ Ի՞նչպէս ձեռք անցընել մարքիզին կտակագիրը, քանի որ Թիպլիրսի ձեռքն էր անիկա։ Այս պարագային մէջ Թիպլիրսը պէտք էր անհետացնել, Լօրանի տիրանալու համար, կամ թէ անկէ խլել գաղտնիքը, ձեռք անցընելու համար կտակագիրը։ Բայց այդ նպատակին հասնելու համար՝ շատ մը դժուարութիւններ կը ներկայանային։

Դատարկապորտը միշտ զգոյշ էր. ծուղակի մէջ ձգել զայն, շատ դժուարին գործ մըն էր։ Ի՞նչպէ՞ս կարելի պիտի ըլլար վախցնել Թիպլիրսի պէս մարդ մը, գաղտնիքը կորզելու համար անկէ։ Բռնի ուժով ձեռք բերել այդ բանը, թերեւս աւելի լաւ կ'ըլլար. սակայն Թիպլիրս մէկէ աւելի անգամներ ցոյց տուած էր իր յանդուգն քաջութիւնը, որուն յաղթել դիւրին չէր բնաւ։ Ելիզապէթ կարճ միջոցի մը մէջ աչքի առջեւ բերած էր այս ամէն հաւանականութիւնները։ Մնաց որ, ծրագրին յաջողութիւնը հաշուէ աւելի կախում ունէր զայն գործադրողին ճարտարութենէն։ Ելիզապէթ ի զուր կը փնտռէր մէկը, որ կարենար իր ծրագիրները յաջողութեամբ պսակել։

Նախ Պրիսը միտքը ինկած էր, բայց անյարմար նկատած էր զայն, բացէ ի բաց մեծ ոճիր մը գործելու համար։ Յետոյ խորհած էր Մալոյի վրայ. այս վերջնոյն համար նշանակութիւն չունէր մարդասպանութիւն մը. ոճիր մը աւելի կամ պակաս, մեծ փոփոխութիւն մը առաջ չէր բերեր իր հաշիւներուն մէջ, զոր ընդհուպ արդարութեան պիտի տար։ Մալոյի հետ խորհրդակցելու համար էր որ դղեակէն հեռացած էր Ելիզապէթ, իմանալով թէ աւազակն ալ իր ընկերներուն հետ մեկնած էր հոնկէ։ Ելիզապէթ իր քայլերը կ'ուղղէր Մալոյի որջը, յուսալով հոն գտնել զայն։

(Շարունակելի)

կան խնդիրներու մէջ, ՝ ինչո՞ւ Կեդրոնական Վարչութիւնը դարման մը չխորհի առաջքը առնելու համար այս անպատեհութիւններուն, ինչո՞ւ իր հզօր ազդեցութիւնը ի գործ չդնէ միօրինակութիւն մը դնելու համար կրթական այս ամենակարեւոր խնդրին լուծման համար կերպարկուած բազմազան եղանակներուն մէջ։ Կազմական Կանոնագրին եւ Կրթական Ծրագրին լոկ հրատարակումը, պէտք էր գուշակել թէ «ձայն բարբառոյ յանապատի» պիտի մնար իր անմիջական ազդեցութեան շրջանակէն դուրս գտնուող բոլոր կրթական յարկերուն համար, որոնց մեծ մասը անոնց գոյութեան իսկ թերեւս անգիտակ է։ Կրթական կեդրոնացման դրութեան անհունապէս աղխտաբեր ըլլալը պէտք էր՝ զգալի ըլլար այլ եւս եւ խնամք տարուէր բոլոր վարժարաններն ալ օժտել զէթ իր հիման մէջ միօրինակ ծրագրով եւ ուղղութեամբ մը։

Է.

Արդարեւ բաւական դժուար կը կարծուի կրթական այսպիսի յաջողութիւն մը ձեռք բերել, սակայն մեզի համար կարծուածին չափ դժուար չերեւիր։ Նախ՝ անհրաժեշտ պայման է զգալ եւ ընդունիլ կրթական որոշ եւ հաստատուն ծրագրի մը բացարձակ պէտքն ու օգտակարութիւնը— ինչ որ ընդունուած, պատրաստուած եւ հրատարակուած ալ է,—յետոյ Կեդր. Ուսումն. Խորհուրդը կամ իր կողմէ այդ նպատակին համար կազմուած Կեդր. Կրթական յանձնախումբը պէտք է հրաւէր կարդայ բոլոր առաջնորդութիւններու, որպէս զի նոյն նպատակաւ Գաւառ. կրթական յանձնախումբ մը կազմելով արդէն պատրաստուած կրթական նախագծի (ծրագրի) մը վրայ՝ իրենց գաւառին հանգամանքներուն եւ պահանջումներուն համաձայն, պատրաստեն կրթական նոր ծրագիր մը եւ ընդարձակ տեղեկագրով մը ղրկեն զայն Կեդր. Վարչութեան կամ Կեդր. Կրթական յանձնախումբին, որ իր կարգին նկատողութեան առնելով հասած բոլոր կրթական ծրագիրները, հաւաքածոյ մը կ'ընէ անոնցմէ եւ Ա., Բ., Գ. կամ աւելի կարգի կրթական ծրագիրներ կը պատրաստէ, որոնք համաձայն պիտի գան առ հասարակ վաճառական, արուեստական կամ երկրագործական համարուած գաւառներու պահանջներուն։ Անգամ մը որ կրթական ծրագիրը այս կերպով պատրաստելով հրատարակուեցաւ, միւս կողմէ դարձեալ Կեդր. Կրթական յանձնախումբը հրաւէր կը կարդայ բոլոր հեղինակներուն որ հրատարակուած ծրագիրներուն համեմատ ու եւրոպական նմանօրինակ դասագիրքերու հետեւողութեամբ դասագիրքեր պատրաստելով իրենց ղրկեն։ Կեդր. Կրթական յանձնախումբը հասած դասագիրքերու ձեռագիրները կը յանձնէ ձեռնհասներու քննութեան եւ ամէնէն նպատակայարմարները վաւերացնելէ յետոյ՝ հրատարակութեան կուտայ իր հաշուին, նուէրի կարեւոր գումար մը որոշելով նոյն դասագիրքերու հեղինակներուն։ Իսկ հրատարակուած դասագիրքերէ գոյացած շահը կը յատկացնէ կրթական խնդրին համար ըլլալիք ծախքերուն։

Այս այսպէս կարգադրելէ յետոյ, հրահանգ կ'երթայ բոլոր գաւառները՝ գործածութեան դնելու իրենց յարմար եկած կրթական ծրագիրներէն մէկը՝ անվրէպ գործածութեան համար ալ Գաւառ. Կրթական յանձնախումբերու կողմէ կը սահմանուին մասնաւորապէս մէյմէկ կրթական տեսուչներ, որոնք պարբերաբար կ'այցելեն իրենց թեմերը գտնուած վարժարանները, եւ մօտէն կը հսկեն կրթական ծրագրին անթերի գործադրութեան վրայ։ Միւս կողմէն, Կեդր. Կրթական մասնախումբն ալ տեղականէն զատ կ'ունենայ ընդհ. կրթական տեսուչ մը, որ միշտ կը շրջագայի գաւառային վարժարանները եւ կը հսկէ կրթական ընդհ. ծրագրին գործադրութեան վրայ եւ իր տեղեկագիրը կը ներկայացնէ Կեդր. Կրթ. յանձնախումբին, որ իր կարգին նոր տնօրինութիւններ եւ կարգադրութիւններ ձեռք կ'առնէ։ Անշուշտ այս գործողութիւնները շատ ծախքերու կը կարօտին, սակայն անգամ մը որ անոնց անհրաժեշտութիւնը զգալի ըլլալով գործադրութեան դրուի, այդ ծախքերը հայթայթել շատ դժուարին չպիտի ըլլայ, քանի որ այդ եղանակը բարերար օրհնութիւն մը պիտի ըլլայ ամէն գաւառի վարժարաններուն համար եւ զանոնք յարատեւ կանոնաւորութեան մէջ պիտի պահէ։ Ուստի այս ծախքերուն համար իբր հասոյթի աղբիւր, Ա. Ծախուած դասագրքերէ գոյացած շահը, եւ Բ. Ամէն վարժարաններէ ամսական այնինչ չափ քանակութեամբ գանձելի որոշ մէկ գումարը պիտի ըլլայ։

Այս կարգադրութիւններէն յետոյ կարգը պիտի գայ ուսուցիչներու խնդրին, որ լուծուած պիտի ըլլայ. վասն զի այն ատեն Կեդր. Ուսումնական Խորհուրդը կամ Կեդր. Կրթական Մասնախումբը,— ո՛րը յարմար նկատուի—գաւառային միեւնոյն Խորհուրդներու միջոցաւ պիտի հաւաքէ բոլոր դասատուներու անունները՝ անոնց կենսագրութիւնը եւ իրենց պաշտօնին մէջ ունեցած ձեռնհասութեան աստիճանը յայտնող տեղեկագիրներով ու յարաբերութեան մէջ պիտի ըլլայ միշտ այդ դասատուներուն հետ, որոնք օրինական վկայագիրներ պիտի ունենան, ուր ի մէջ այլոց նշանակուած պիտի ըլլայ նոյն դասատուին դասախօսական եւ բարոյախօսի կարողութեան աստիճանը, այնպէս որ դասատու մը առանց ծանր պատճառի դպրոցէ մը հրաժարելէ յետոյ, կարենայ միեւնոյն պաշտօնով փոխադրուիլ ուրիշ վարժարան մը։ Ձեռնհաս եւ խղճամիտ ուսուցիչն այս բացարձակ իրաւունքին պէտք է պաշտպան ըլլայ Կեդր. Ուսումնական Խորհուրդը ընդհանրապէս եւ Գաւառ. Ուսումնական Խորհուրդը մասնաւորապէս։ Այս կերպով ահա դրականապէս ապահովուած պիտի ըլլայ ուսուցչութեան ապագան եւ կարօտ ուսուցիչներու թիւը պիտի պակսի հետզհետէ։

Մանիսա Գ. ԽՕԼՄԷՋԵԱՆ

(Մնացեալը յաջորդով)

Արտաքին Լուրեր

ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ԱՓՐԻԿԷ

Հարաւային Ափրիկէի վերակազմութիւնը.—«Նացիոնալ Ձայթունգ»ի մէկ յօդուածը.—Հարաւային Ափրիկէի ապագան.—Լաւատես կարծիքներ:

Նացիոնալ Ձայթունգ լրագիրը երկար յօդուած մը նուիրած է հարաւային Ափրիկէի վերակազմութեան գործին։ 1899 հոկտեմբերի վերջնագիրը, կ'ըսէ Պերլինեան թերթը, երկու խնդիրներ հանած էր Անգլիոյ առջեւ. Նախ յաղթել Պօէրներուն, եւ այնուհետեւ կազմական ամբողջութիւն մը ձեւացնել հարաւային Ափրիկէի մէջ ունեցած իր գաղթավայրերէն։ Այն պահուն երբ Անգլիա պատերազմի կը ձեռնարկէր, ամէն կողմէ կարծիք կը յայտնուէր թէ դժուար էր կռիւ մղել այնքան հեռուն գտնուող եւ զինուած ժողովուրդի մը դէմ։ Այդ առաջին հարցը լուծելու համար՝ պէտք եղաւ որ երկուքուկէս տարի անցնի, հինգ միլիառ ֆրանք ծախսուի եւ հարիւր հազար զինուորներ զոհողութեան կատարեն։ Բայց Անգլիոյ մէջ համոզուած էին թէ մարդու եւ դրամի այդ զոհողութիւնները որքա՛ն ալ ցաւագին ըլլան, ամէն նկատումներով պիտի նպաստեն խնդրին երկրորդ մասին լուծման։ Արդարեւ, այդ պարագան է որ կը ներկայանայ հիմա։ Ծախսուած միլիառները, մեծ մասամբ, օգտակար եղած են Բարկյոյսի գաղթավայրին, որուն կազմակերպութիւնը ամրապնդած են. առկէ զատ՝ իրենց օգուտները պիտի ունենան Աւստրալիոյ միւս երկիրներուն համար, որոնք պատերազմէն տկարացած են։ Շնորհիւ եղած երկար պատերազմին, Անգլիացիները ա՛լ աւելի լաւ ճանչցան երկիրը եւ իր բնակչութիւնները, որչափ չպիտի կրնային ճանչնալ, եթէ պարզ պտոյտ մը կատարէին Բրէթորիայի մէջ։ Անգլիոյ պետական մարդիկը եւ բրիտանական երիտասարդութեան մեծ մասը ընտելացած են հարաւային Ափրիկէի մէջ կեանքի պայմաններուն։ Պօէրական նախկին հանրապետութեանց կացութիւնը դեռ երկար ատեն պիտի չարունակէ, հակառակ հաշտութեան կնքուելուն, մասնաւորապէս չհաշտուելով Եւրոպան, բայց գալով Անգլիոյ ամբողջ հարաւային Ափրիկէն է որ տնտեսական մեծ ձեռնարկ մը եղած է, պատերազմը մղուած միջոցին։ Միւս ազգերն ալ անտարբեր չեն կրնար ըլլալ հարաւային Ափրիկէի վերակազմութեան նկատմամբ։ Մնաց որ, Անգլիա ջանացած է հասկցնել Պօէրներուն թէ Ուիթվաթերսրանտի մէջ դիզուած հարստութիւնները ազգային սեփականութիւն մը չէին կրնար նկատուիլ, բառին նեղ առումովը, եւ թէ մէկ ժողովուրդ չէր կրնար զայն գործածել ուզածին պէս։ Միայն օտար զանազան երկիրներու դրամատէրերը չպիտի շահագրգռուին հանքերու ճարտարարուեստով, այլեւ նոր գաղթավայրերու շահաստանները պիտի բացուին տնտեսական վաճառականութեան առջեւ։ Ինչպէս ծանուցուեցաւ արդէն, Բարկյոյսի գաղթավայրը եւ Նաթալ մեծապէս օգտուեցան այն ահագին գումարներէն, զորս Անգլիա ստիպուեցաւ ծախսել պատերազմին համար։ Այդ երկիրներուն ելմտական կացութիւնը հիմա կախում չունի բրիտանական տէրութեան գանձէն։ Իսկ գալով այն երկիրներուն, որոնց առեւտրական ու ճարտարարուեստական կացութիւնը պատերազմին աւերիչ ազդեցութիւնը չէ կրած, կրնայ ըսուիլ թէ բարգաւաճման գագաթնակէտը հասած են։ Ոչ միայն ծովային նաւահանգիստները, այլ եւ ամէնէն հեռաւոր գիւղերը հարստացած են պատերազմին պատճառաւ։ Հիմա բրիտանական կառավարութիւնը ամէն ջանք ի գործ դնելու է, Թրանսվալը եւ Օրանժն ալ մասնակից ընելու այն բարեկեցութեան, զոր կը վայելեն Բարկյոյսի գաղթավայրը եւ Նաթալ։ Այս նպատակին հասնելու լաւագոյն միջոցները ծանօթ են. այսինքն, կազմակերպութիւն եւ ամբողջացում երկաթուղիներու, արջառներու (ոչխար, եղջիւրաւոր կենդանիներ, ձի) վերակազմութիւն, որոնք այնքան վնասուած են երեք տարիէ ի վեր, վերջապէս հանքային շահագործումներուն մէջ հասարակաց աշխատութիւն։ Անգլիական զօրքերու ետ քաշուելէն եւ ծախքերը դադրելէն յետոյ, աշխատաւորներու եւ դրամագլուխներու ահագին հոսանք մը առաջ պիտի գայ։ Երկրագործութեան կորովի եւ բանաւոր զարգացումը լաւագոյն միջոցը պիտի ըլլայ առաջքը առնելու պատահական տագնապներուն։ Այս նպատակաւ, յաջողութեան լաւագոյն պայմանները պիտի ըլլան լաւ կազմակերպուած ներգաղթում մը, հաղորդակցութեան ճամբաներ, եւ ընդարձակ միջոցի մը վրայ կատարուած ոռոգում։ Հարաւային Ափրիկէ հողի անհուն տարածութիւններ ունի, որոնք շնորհիւ ոռոգման, այնպիսի հարստութիւն մը կը ներկայացնեն որ հանքերու շահագործումը կրնայ հասոյթի երկրորդական աղբիւր մը նկատուիլ անոր հետ բաղդատմամբ։ Սակէ զատ՝ Հարաւային Ափրիկէ ունի երկաթուղիներ, զորս պարտին վերանորոգուիլ, օգտակարապէս ծառայելու համար։ Նացիօնալ Ձայթունգ այսպէս կը վերջացնէ իր յօդուածը.—«Հարաւային Ափրիկէի տնտեսական կացութիւնը միշտ կրած է քաղաքականին ազդեցութիւնը։ Ապագային ալ այսպէս պիտի ըլլայ. Նախ՝ պէտք է կարգադրել երկրին քաղաքական պայմանները։ Յունիսին սկիզբէն ի վեր, վաւերական տեղեկութիւններ չկան այս մասին եղած կարգադրութեանց վրայ, բայց հաւանական է որ Թրանսվալի համար նոր ընտրական օրէնքի մը— անշուշտ օտարազգիներուն շահերն ալ նկատի առնելով—կը պատրաստուի, եւ թէ քիչ ատենէն նոր ընտրութեանց հրահանգ պիտի տրուի։ Երկու ժողովներու դրութիւնը պահել կ'ուզուի, այսինքն մեծ եւ փոքր Խորհրդարանը, անոնց գործակցութիւնը թանկագին ըլլալով նոր կառավարութեան համար։ Պէտք չէ մոռնալ որ հաշուի չառնուած տարրերը կարեւոր դեր մը կը խաղան հարաւային Ափրիկէի վերակազմութեան մէջ. աչալուրջ կառավարութիւն մը պէտք է նկատի առնէ այդ պարագան։ Հիմնական Օրէնքի մասին տրուած որոշումը երբեք աչքէ չպիտի կորսնցնեն անգլիացի պետական մարդիկը։» Պէտք է գիտնալ որ գերմանական թերթը շատ լաւատես գաղափարներ կը յայտնէ։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Ծովային նախարարը.— Երկու ծովակալներու պաշտօնանկութիւնը.— Տրէյֆիւսի նամակը.— Կալիֆէ զօրավարին պատասխանը.—Պ. Տէպլէի օգնականը:

Ֆրանսայի ծովային նախարար Պ. Բէլլըթան, ինչպէս կը յիշուի, պաշտօնանկ ըրաւ Թուլոնի նաւահանգիստի տեսուչ լա Պոմմէրէա տը Պօման, երկրորդ կարգի ծովակալը եւ Ատլանտեանի նաւաբաժնին հրամանատար Սէրվան երրորդ կարգի ծովակալը։ Ծովային նախարարին այդ խիստ տնօրինութեանց պատճառները սապէս կը պատմուին.—Այն միջոցին երբ Պ. Բէլլըթան ծովային նախարար անուանուեցաւ, լրագիրները հրատարակեցին տը Պոման դէր-ծովակալին մէկ յայտարարութիւնը զոր ըրած էր տեսակցութեան մը միջոցին, քննադատելով Պ. Բէլլըթանի անուանումը, եւ ըսելով որ նոր նախարարը պէտք է տրուած հրամանները կարդայ, նաւային գործերու հմտանալու համար։ Միւս կողմէ դէր-ծովակալը յուլիս 14ին կատարուած զօրահանդէսին իր հրամանատարին հետ ներկայ գտնուած էր պաշտօնական բարձրաւանդակին վրայ։ Ծովային նախորդ նախարար Պ. տը Լանըսան տակաւին չհրաժարած, Միջերկրականի նաւաբաժնին ընդհանուր հրամանատարութիւնը յանձնած էր տը Պոման դէր-ծովակալին, որ յառաջիկայ հոկտեմբերին պիտի ստանձնէր այդ պաշտօնը։ Գալով Սէրվան դէր-ծովակալին, նա կանչուեցաւ Մարթինիքէն, ուր կը գտնուէր Թաժ մարտանաւով, որուն վրայ պարզած էր ծովակալի իր դրօշը։ Ծովային նախարարը բացատրութիւններ պիտի ուզէ անկէ՝ Պարրի հազարապետին մահուան պատճառներուն եւ Թաժ մարտանաւին առողջապահական ողբալի կացութեանը վրայ։ Պարրի հազարապետը, որ դեռ քանի մը օր առաջ պաշտօնին ձեռնարկած էր, անձնասպան եղաւ իր խցիկին մէջ։ Այդ յուսահատական արարքը վերագրուեցաւ դէր-ծովակալին հետ ունեցած դէչ յարաբերութիւններուն, բայց հազարապետին ընտանիքը հերքեց այդ պարագան։ Պարրիի ազգականներէն մէկը նամակ մը ստացած էր անկէ, մահուընէն օր մը առաջ գրուած, եւ ուր բնաւ ակնարկութիւն չէր եղած դէր-ծովակալին հետ իր յարաբերութեանց աւրուելուն։ Մարտանաւին առողջապահական ցաւալի կացութեանը համար կ'ըսուի թէ նաւագնացութիւնը դէր-ծովակալին հրամանով չարունակուելուն համար, կարելի չէր եղած նաւուն ներքին մասերը մաքրել։ Սէրվան դէր-ծովակալը ինքզինքը պաշտպանելու համար կ'ըսէ թէ առողջապահական հարկ եղած միջոցները ձեռք առած էր եւ թէ հիւանդութեանց թիւը, թէեւ աւելի, սակայն այնքան չափազանց չի կրնար նկատուիլ ֆրանսական ուրիշ մարտանաւերու մէջ պատահածներուն հետ բաղդատելով։

—Ռատիֆալի մէջ Պ. Ռան Տրէյֆիւսը պաշտպանած էր այն ամբաստանութեան դէմ թէ Ֆրանսան ծախած էր Ռուսիոյ շահուն համար։ Ալֆրէտ Տրէյֆիւս այդ առթիւ Պ. Ռանի ուղղած է նամակ մը ուրկէ սա տողերը կը քաղենք.

«Քանի մը շաբաթ առաջ Կալիֆէ զօրավարը կ'ըսէր մեր բարեկամին՝ Պ. Ժոզէֆ Ռէյնաքի.—«Պորտոն Էսթէրհազիին գրած է որ երկու մեղսակից ունէր. դալով Տրէյֆիւսի, բնաւ յարաբերութիւն չունեցաւ Գերմանիոյ հետ, բայց մէկը որուն անունը չեմ կրնար տալ, Մարիէնպատի մէջ ըսաւ ինծի թէ Տրէյֆիւս Ռուսիոյ ծառայութեան մէջ կը գտնուէր։» Պ. Ժոզէֆ Ռէյնաք բողոքեց, բայց Կալիֆէ զօրավարը հաստատուն մնաց իր համոզումին վրայ։ Հարկ կա՞յ ըսելու թէ այդ պատմութիւնը գարշելի ստութիւն մըն է, եւ թէ բնաւ յարաբերութիւն չեմ ունեցած ո՛չ Ռուսիոյ եւ ոչ ալ Գերմանիոյ հետ։ Այս նամակը հրատարակելով ինծի մեծ ծառայութիւն մը մատուցած պիտի ըլլաք Պ. Ռան. վասն զի ատով միայն կարելի է փճացնել այդ ահռելի ու անմիտ առասպելը։ Պէտք է որ ամէն բան յայտնուի։ Կարելի է պիտի հաւատացուի ռուս կառավարութեան խօսքին, երբ յայտարարէ թէ ինծի հետ բնաւ յարաբերութիւն չէ ունեցած։ Պ. Հիւկ լը Ռու կը պատմէ թէ Պ. Ֆէլիքս Ֆօռ ըսած ըլլայ իրեն որ Տրէյֆիւսի դատին վերաքննութիւնը անհրաժեշտ է, վասն զի օրինաւոր է։ Պ. Ֆէլիքս Ֆօռ ամէնէն աւելի լաւ գիտէր ֆրանքեւռուս դաշնակցութեան վերաբերեալ բոլոր պարագաները։ Այն ալ գիտէր թէ կատարելապէս ու բոլորովին անմեղ էի։ Պիտի գայ օր մը՝ ուր փայլուն նոր իրողութիւն մը թոյլ պիտի տայ ինծի հետամուտ ըլլալու օրինական վերաքննութեան, եւ պահանջելու պատուոյս վերահաստատումը. բայց մինչեւ այդ օրը աջակցեցէք ինծի վերջացնելու՝ բաուներին մէջ ընթացող այդ անվայել առասպելը։»

—Կալիֆէ զօրավարը Տէպայի մէջ սապէս պատասխանեց Ալֆրէտ Տրէյֆիւսի նամակին.

«Բարիզէն կը հեռագրեն ինծի թէ Ալֆրէտ Տրէյֆիւս, Ռատիֆալի մէջ հրատարակուած նամակով մը իմ վրայ կը խօսի։ Կ'ուզէ վերականդանացնել իր գործը. այդ գործողութեան մէջ իրեն պիտի չհետեւիմ։ Ներում խնդրելու իր աղերսագիրը ստորագրելով ինքզինքը մեղապարտ ճանչցաւ, ասիկա՝ մէկ։ Կառավարութիւնը, նախագահութեամբ Պ. Վալտէք-Ռուսոյի միջոցաւ, միթէ Ներեսփ. ժողովին մէջ չյայտարարեց թէ դաշինքը անպարտութեան կողմը չէ, այլ պիտի համակերպի Ռէնի ատեանին վճռոյն ինչ որ ալ ըլլայ. ասիկա ալ երկու։ Եթէ Նախագահութիւնը կամ անոր անդամներէն մէկը իր պարտականութեանը մէջ թերացած էր, Գերագոյն Ատեանին անկ է զայն դատել։»

—Վերջերս Բարիզի մէջ մեռաւ Պ. Ժիւլ Բլէման, որ երկար տարիներէ ի վեր Բարիզի դահիճին օգնականն էր։ Ինքն էր որ կիյոթինին կազմածները կառաւիւնատանէն կը տանէր ու կը վերադարձնէր։ Պ. Ժիւլ Բլէման սրճարանի իր բարեկամներուն հաճոյքով կը պատմէր թէ բնաւ չէր զզուած կտրուած գլուխները ականջներէն բռնելով, թեփով լեցուն կողովին մէջ նետելու համար։ Պ. Ժիւլ Բլէման կը յիշէր կարգ մը մարդասպաններու վերջին վայրկեանները։ Նախկին նախագահ Պ. Կրէվիի համար կ'ըսէր թէ մահու պատիժները միշտ բանտարկութեան կը փոխէ։ Նաեւ Պ. Լուպէի համար, ըսելով որ անգործութեան մատնուած էր։ Դահիճ Տէպլէ ու օգնականները մինչեւ գերեզման հետեւեցան Պ. Բլէմանի դագաղին։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՒ ԻՏԱԼԻԱ

Իտալիոյ թագաւորին ուղեւորութիւնը.— Պերլինի մէջ կատարուելիք ընդունելութիւնները.— Զուիցերիա:

Իտալիոյ կէս-պաշտօնական լրագիրները կը ծանուցանեն թէ, անցեալ օր, Հռոմի արտաքին պաշտօնարանին մէջ խորհրդակցութիւն մը ունեցեր են Նախարարապետ Պ. Ծանարտելլի, արտաքին գործոց նախարար Պ. Բրինէթթի եւ Պերլինի իտալական դեսպան Լանծա կոմսը։ Այդ խորհրդակցութեան մէջ նկատողութեան առնուեր ու որոշուեր է Վիքթոր Էմմանուէլ Թագաւորին Պերլին կատարելիք ուղեւորութեան ծրագիրը։ Իտալիոյ Թագաւորը չորս օր պիտի մնայ Գերմանիոյ մայրաքաղաքը. ուրիշ բան է, եթէ Վիլհէլմ կայսրը իր հիւրը հրաւիրէ այցելել Բիլի նաւարանը եւ ներկայ գտնուիլ գերման նաւատորմին ռազմափորձերուն։ Թեմփլհովի մէջ զօրահանդէս մը պիտի կատարուի, որուն ներկայ պիտի ըլլան Գերմանիոյ կայսերական անձնապահ զօրագունդերը եւ Պրանտէպուրկի ու Մակտէպուրկի զօրաբանակները։ Պաշտօնական հացկերոյթները Բոցտամի դղեակին մէջ տեղի պիտի ունենան եւ Բիլ այցելելու առթիւ ալ իտալական Լիկուրիա զրահաւորին մէջ։ Վիքթոր Էմմանուէլ Թագաւորը սեպտեմբեր 4ին կամ 5ին Իտալիա պիտի դառնայ։ Շատ հաւանական է որ Իտալիոյ Թագաւորը վերադարձին, երբ Պալէն անցնի, Զուիցերիոյ Նախագահը եւ դաշնակցային Խորհուրդը ողջունեն զայն։

ԱՒՍՏՐԻԱ ԵՒ ՌՈՒՄԱՆԻԱ

Կարոլ թագաւորին այցելութիւնը.—Քաղաքական կարեւորութիւնը. Գերման լրագիրներու կարծիքը:

Եւրոպական լրագիրներէ մէկ քանին եւ մանաւանդ Պերլինի ու Վիէննայի առաջնակարգ թերթերը քաղաքական ամենամեծ կարեւորութիւն մը կ'ընծայեն Ռումանիոյ Թագաւորին կողմէ Իշլի մէջ Աւստրիոյ կայսեր տրուած այցելութեան։ Նացիոնալ Ձայթունգ սապէս կ'ըսէ.—«Գերմանիոյ մէջ, երկար ատենէ ի վեր, Կարոլ Թագաւորը ջերմ կուսակից մը կը նկատուի Եռեակ Ձինակցութեան խաղաղասէր քաղաքականութեանը, քաղաքականութիւն մը որ իր օգտակարութիւնը եւ առաւելութիւնները ցոյց տուաւ՝ կեդրոնական Եւրոպայի պետութեանց քաղաքական յարաբերութեանց ամրապնդումովը։ Ուստի Ռումանիոյ Թագաւորին կողմէ Աւստրիոյ կայսեր տրուած այցելութիւնը Գերմանիոյ մէջ ալ բուռն եւ համակիր շահագրգռում մը առաջ կը բերէ։»

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ

Ամերիկեան բարքեր.— Փառքի ճեսամուսները.— Նիւ-Եորքի եղանակը.— Հրեաները:

Ամերիկայի մէջ նշանաւոր ըլլալը բան մըն է։ Բըրմինգ անունով կին մը, Բալթէր եպիսկոպոսին հետ նշանուած, յանկարծ նշանաւոր եղաւ, բայց չուզեր որ իր լուսանկարը առնեն։ Ուստի լուսանկարիչները անոր վայրկենական լուսանկարը առնելու նպատակով, փողոցին մէջ կը պահուըտին, վասն զի մեծ խնդրանք կայ այդ կնոջ կենդանագրին համար։ Տիկին Բըրմինգ երբ կը տեսնէ թէ իր լուսանկարը առնուած է, իսկոյն լուսանկարչին վրայ յարձակելով թէ՛ գործիքը եւ թէ «բլաք»ը կը գնէ։ Այս տեսակ երեք գործողութիւններէ ետքը եպիսկոպոսին նշանածը որոշեց տունէն դուրս չելլել։ Հըպսըն հարիւրապետն ալ քանի մը անգամներ խորհեցաւ այդ տեսակ որոշում մը տալու. երբ սպանեւամերիկեան պատերազմին դարձաւ, Մէրիմաքի մէջ շահած փառքովը առլցուած, ինչպէս կը յիշուի, հազարաւոր Ամերիկուհիներ համբոյրներ տուին անոր, այնպէս որ աշխարհի մէջ Հըպսընի չափ համբոյր փոխանակած մէկը չկայ։ Վերջերս Միսիսիպիի մէջ կը լողանար, երբ ցամաքին կապուած զբօսանաւէ մը ձայն մը ելաւ. դեռատի աղջիկ մը հարցուց Հըպսընի թէ ջուրը եթէ նետուի, զինքը պիտի ազատէ՞։ Հարիւրապետը հաստատական պատասխան տալու անխոհեմութիւնը ունեցաւ։ Հազիւ թէ «այո՛» ըսած էր, աղջիկը ջուրը նետուեցաւ ու անյայտ եղաւ։ Հըպսըն ալ անոր հետեւեցաւ, բայց հոսանքը շատ բուռն էր. ուրիշներու օգնութեամբ եւ երկար խուզարկութիւններէ ետքը գտաւ աղջիկը ու ցամաք հանեց. Նաեւ երկու ժամ աշխատեցաւ զայն սթափեցնելու համար։ Քիչ վերջը աղջիկը աչքերը բացաւ։ Հըպսըն հարցուց թէ ինչո՛ւ համար այդ յուսահատական փորձը ըրած էր։ Աղջիկը պատասխանեց.—«Որպէս զի ձեզի պէս դիւցազնի մը կողմէ ազատուելու փառքը ունենամ. իմ բոլոր բարեկամուհիներս համբուրած էիք, բաց ի ինծմէ. ստորնացած էի. այսօր գոհացուած դառայ։»

—Նիւ-Եորքի Ընկերութիւնը Նիւբորթ քաշուած է։ Այդ ամարանոցին մէջ ամուսնութիւններ կը կատարուին մէկզմէկէ աւելի շքեղութեամբ։ Աղօթարան կ'երթան հեծելանիւով, մասնաւոր կառախումբով, սայլով եւ ոսկեզօծ կառքերով. ոմանք կէսգիշերին կ'ամուսնանան, ուրիշներ արեւածագին եւ մէկ մասն ալ կէսօրին։ Հարսանեկան թափօրները կազմողները զանազան տարազներ կը կրեն՝ Լուի ԺԵ.ի, Ուաշինկթընի ժամանակին եւայլն։ Նուէրներն ալ սքանչելիքներ են, ականակուռ վարսակալներ, ինքնաշարժ կառքեր, ապարանքներ եւ այլն։ Այդ պերճանքին մէջ մրցում մը կայ. Հրեաները, կ'ըսեն թէ, քրիստոնեաները կը գերազանցեն։ Հրեական լրագիրը կը հրատարակէ հինգ միլիոն ֆր.էն աւելի հարստութիւն դիզողներու ցանկը եւ կ'ըսէ.—«Այդ ցանկը վերջին երեսուն տարիներու մէջ մեր կրօնակիցներուն հասած գագաթնակէտն է։ Վերջերս Ռուսիայէն եկող Հրեաներուն մէջ շատ քիչ հարուստներ կան. ամէնը 115 Հրեաներ միլիոնատէր են, մինչդեռ Մ. Նահանգաց մէջ չորս հազարի կը հասնի միլիոնատէր Հրեաներու թիւը։ Պէտք չէ մոռնալ թէ հազիւ ամերիկեան ժողովուրդին ութսուներորդ մասը կը կազմեն Հրեաները՝ այն ալ Նիւ-Եորքի, Ֆիլատելֆիայի, Չիքակոյի եւ Սան-Ֆրանչիսքոյի մէջ։ Հրեաները բազմազան արհեստներ ունին, սեղանաւորութիւնէն մինչեւ խոզաբուծութիւն։»

ՎԻԵՆՆԱԿԱՆ ՄԽԻԹԱՐԵԱՆՑ ՎԱՐԺԱՐԱՆ
Ի ԲԱՆԿԱԼԹԻ
4րդ ՏԱՐԵՇՐՋԱՆ

Վարժարանս հաստատուած է 1857ին. Նպատակն է՝ աշակերտաց տալ կրօնական, բարոյական եւ գիտնական կրթութիւն մը, որով կարող ըլլան յաջող ապագայ մը ունենալ, եւ իրենց անձին, ընտանեացը, հասարակութեան, օգտակար անդամներ ըլլալ։ Վարժարանին վարչութիւնը՝ Վիեննայի Մխիթարեանց ձեռքն է։ Ուսուցչական մարմինը (corps enseignant) որ կը բաղկանայ Միաբաններէ եւ վկայեալ արտաքին ուսուցիչներէ պիտի կազմեն այս տարի 21 հոգի։ Ուսմանց ծրագիրն է՝ արդի երկրորդական դպրոցներու (école secondaire moderne) յատուկ յառաջագիրը, որ կը համապատասխանէ գերմանական ռէալական դըպրոցին (Realschule) յառաջագրին. բայց ըստ կարի յարմարցուած է այս ծրագիրը միջավայրի պէտքերուն։ Վարժարանիս կատարեալ ընթացքն աւարտող աշակերտները կրնան շատ դիւրութեամբ եւ առանց քննութեան Եւրոպայի ո եւ է բարձրագոյն վարժարանն յաճախել՝ ուսմունքը շարունակելու համար (ինչպէս ունինք աշակերտներ ի Վիեննա, Զուիցերիա եւ Գաղղիոյ քանի մը քաղաքները) եւ կամ կրնան վաճառականութեան ձեռնամուխ ըլլալ։ Աւանդուած լեզուներն են՝ Հայ. Տճկ. Գաղղ. Գերմ. եւ Անգլ. (վերջին տարին)։ Գաղղիերէն լեզուն գործնականապէս սորվելու համար՝ աշակերտները պարտաւորեալ են միշտ նոյն լեզուն խօսիլ, եւ իրենց վրայ պիտի հսկեն երեք գաղղիացի Մարիստներ, զորոնք յատկապէս բերել տուաւ վարչութիւնս Բարիզէն։ Այս տարի, 4 պիտի ըլլայ ասոնց թիւը։ Նոյնպէս գերմաներէնի համար՝ հին ուսուցիչներէն զատ, Նոր մըն ալ բերել կու տայ այս տարի վարչութիւնս՝ Պերլինէն։ Ամէն ամիս ծնողաց կը ղրկուի համեմատական ամսացուցակ մը, որուն մէջ մանրամասն կը նշանակուի աշակերտին բարոյական եւ ուսուցչական վիճակը, խրախուսիչ դասերու մէջ առած նիշերը եւն.։ Վարժարանս կը գտնուի ընդարձակ ծառալից պարտէզի մը մէջ, ունի իր յատուկ բժիշկն ու իր դեղարանը։ 1902-1903 դպրոցական տարին պիտի սկսի Սեպտեմբեր 2/15 Բշ. օրը։ Դպրոցամուտի քննութիւնները պիտի կատարուին Օգոս. ամսոյն 30ին եւ 31ին, իսկ դասերը կը սկսին կանոնաւորապէս Երեքշ. օրը՝ Սեպտ. 3ին։ Հրատարակուած է վարժարանիս 4րդ տեղեկագիրը, եւ աշակերտք կրնան առնուլ զայն ամէն օր մինչեւ կէս օր։ Վարժարանիս նկատմամբ ընդարձակագոյն տեղեկութիւններ ուզողը, թող խնդրէ վարժարանի վարչութենէն՝ վարժարանիս ծրագիրը, եւ կամ դիմէ հետեւեալ հասցէին՝

Հ. ԳԱԲՐԻԷԼ Վ. ՄԵՆԵՎԻՇԵԱՆ
Կ. ՊՈԼԻՍ, ՊԱՆԿԱԼԹԻ
P. GABRIEL Dr. MÈNÈVICHIAN
Constantinople, Pancaldi
845 1—14

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.— Իզլայի առաջին աստիճանի տրուեցաւ զինուորական պէտքերու հայթայթող Վոլֆենիլի Նուասաֆ Փաշազադէ Ալի պէյի։

—Սիւլէյմանիէ գաւառին հաշուակալ անուանուեցաւ Սիմքէշխանէի նախորդ տնօրէն Հասան Թահսին պէյ։

ՀԻՃԱԶԻ երկաթուղիին շինութեան համար կատարուած հանգանակութեան գումարը հասաւ 56,124,925 ղրուշի։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ դեսպանին հետ, առջի իրիկունը, Կայս. պալատան մէջ ճաշելու պատիւը ունեցան նաեւ Տիկին Բոնսթան, Օր. Կարա եւ Պ. Լըտու որ առաջին Թարգմանի պաշտօն կը վարէ փոխանորդաբար։ Սեղանէն ետքը հիւրերը ներկայ գտնուեցան նուագահանդէսի մը։

ՀԱՊԷՇ ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՈՒԹԻՒՆԸ.—Հապէշիստանի արքեպիսկոպոս Տ. Մաթէոս, առջի օրը, Կ. Պոլիս ժամանեց Սեվաստոպոլէն։ Ռուս շոգենաւը կեցաւ Պէօյիւքտէրէի առջեւ, ուր արքեպիսկոպոսը ու հետեւորդները՝ ինը հոգի, ցամաք ելան ռուս դեսպանատան Քուպանեց պահականաւին մակոյկներովը։ Պէօյիւքտէրէի ռուս դեսպանատան ամարանոցին քարափին ընդունուեցան դեսպանատան երէց Տ. Իոնասի եւ երրորդ Թարգման Պ. Օնուի կողմէ։ Տ. Մաթէոս դեսպանատուն առաջնորդուելով, այցելութիւն տուաւ գործակատար Պ. Զերպաչէվի։ Կէս օրին սեղան մը տրուեցաւ հապէշ հիւրերուն։ Արքեպիսկոպոսը ու հետեւորդները Պէօյիւքտէրէի Պէլ-Վիւ օթէլը իջեւանեցան։ Տ. Մաթէոս, քարտուղարը Պ. Վալթանոլա եւ երեք հետեւորդներ՝ ոսկեներով զարդարուն խոշոր թուրեր բռնած՝ երէկ Ֆէնէր գացին, ռուս դեսպանատան երկրորդ Թարգման Պ. Մայքովի եւ օգնական-Թարգման Պ. Կրամաթոբուլոյի հետ։ Տ. Մաթէոս եկեղեցական զգեստ կը կրէր՝ բազմաթիւ պատուանշաններով։ Ֆէնէրի Պատրիարքարանին շուրջը բազմաթիւ հետաքրքիրներ հաւաքուած էին։ Տ. Եռաքիմ Ս. Պատրիարքը ընդունելութեան սրահին դուռնէն ընդունեց հապէշ արքեպիսկոպոսը զոր ողջագուրեց։ Տեսակցութիւնը արաբերէն ու յունարէն կատարուեցաւ՝ Տ. Մաթէոսի Թարգմանին եւ Պատրիարքարանի քարտուղարներէն Բէպէճի էֆ.ի միջոցաւ, որ հմուտ է արաբերէնի։ Հապէշ արքեպիսկոպոսը ըսաւ թէ լաւագոյն յիշատակներ պահած է Երուսաղէմ ու Ռուսիա կատարած ուղեւորութենէն։ Տ. Եռաքիմ Գ. խնդրեց Տ. Մաթէոսէն որ իր պատրիարքական օրհնութիւնները ու մաղթանքները մատուցանէ Մենելիք կայսեր։ Հապէշ արքեպիսկոպոսը ու հետեւորդները Ֆէնէրի մայր եկեղեցին իջնելով, աղօթեցին եւ յետոյ Բերայի ռուսական դեսպանատունը գացին։ Շաբաթ օրը Աղեքսանդրիա պիտի ուղեւորին։

ԻՏԱԼԻՈՅ դեսպանը որ արձակուրդով բացակայ կը գտնուի, ութ-տասը օրէն Կ. Պոլիս պիտի դառնայ։

ԽՌՈՎԱՐԱՐՆԵՐԸ.— Եղեռնագործ ատեանին նախագահը տասը օր պայմանաժամ կու տայ Լեւոն Զիւէջեան անուն անձին, որ «Ֆէնիմ» ծածկանունով վնասակար հրատարակութիւններ ընելուն համար, իբրեւ խռովարար ու ոճրագործ ամբաստանուած է։ Այդ անձը որոշեալ պայմանաժամին եթէ եղեռնագործ ատեանին չներկայանայ, ի բացակայութեան պիտի դատուի, քաղաքային իրաւունքներէ պիտի զրկուի եւ ստացուածքներն ալ պիտի գրաւուին։

ՕՍՄ. ԵՐԿԻՐՆԵՐԸ.— Կայս. Իրատէ մը հրամայեց որ նահանգներուն մէջ տեղական պարագաներուն հմուտ անձերէ յանձնաժողովներ կազմուին՝ քննութիւն կատարելու եւ տեղեկագրելու թէ օսմ. երկիրներու բոլոր հանքերէն, գետերէն, գետակներէն, անտառներէն, մշակուած ու անմշակ հողերէն եւ այլն ինչպէս կարելի է օգտուիլ գիտական արդի պայմաններուն համաձայն. Նաեւ տէրութեան հասոյթները աւելցնելու եւ երկրագործութիւնը ու ամէն տեսակ արհեստները աւելի զարգացեալ վիճակի մը վերածելու համար։ Կայս. այդ Իրատէն բոլոր նահանգներուն հաղորդուեցաւ, ծանուցանելով որ շուտով գործադրուի եւ յանձնաժողովներուն կողմէ տրուելիք որոշումները անյապաղ հաղորդուին։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ.—Երեքշաբթի օրուան կէսօրէն մինչեւ երէկ, չորեքշաբթի, կէս օր, Դամիէթի մէջ քոլերայէ 23 դէպքեր ու 22 մահեր պատահեցան, որոնց 7ը հիւանդանոցին մէջ դարմանուողներէն։ Ասիութի շրջակայքը՝ 7 դէպք եւ հիւանդանոց գտնուողներէն 8 մահ. Նաեւ զանազան դէպքեր ու մահեր եգիպտական քանի մը քաղաքներու մէջ։

—Աղեքսանդրիոյ մէջ, երէկ, ժանտախտէ մէկ դէպք պատահեր է։

—Օտեսայի օսմ. հիւպատոսը հեռագրած է թէ նոյն քաղաքին մէջ ժանտախտի վերջին դէպքը պատահած է յուլիս 9/22ին եւ թէ տեղւոյն առողջապահական վիճակը գոհացուցիչ է։

—Առողջապահական Խորհուրդը որոշեց վերցնել Օտեսայի դէմ սահմանուած քարանթինան եւ անոր տեղ բժշկական քննութիւն կատարել։ Հիմա քարանթինա պահող նաւերը պիտի օգտուին այդ որոշումէն։

—Եգիպտական ծովեզերքներէն եկող անգլիական տասը շոգենաւեր, առանց տեղ մը հանդիպելու, Վօսփորէն անցնելով Ռուսիա գացին, Մանասթըր Աղըրի մաքրանոցը թողելով առողջապահական երկու պահապաններ զորս Տարտանէլէն առած էին։

—Իզմիրի մէջ կազմուած յանձնաժողովը որոշեց քաղաքին հանրային մաքրութեան մեծ խնամք տանիլ, թաղերու մէջ համախոհումը արգիլել, սաէպ ապանեխում կատարել եւ այլն։

ԼԻԱԳԱԹԻ ՈՍԿԻ չքադրամ շնորհուեցաւ կայս. անձնական Գանձուն Նախարարութեան խորհրդական ու հաշուակալ Խալիս պէյի։

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ երկաթուղիներուն Զիւրիխի պանքային կողմէ հրատարակուած հաշուեցոյցէ մը կ'երեւայ թէ նոյն Ընկերութիւնը յունիս 30ին աւարտող տարեշրջանին մէջ 877,000 ֆր.ի զուտ շահ մը ունեցած է, որով հարիւրին 5' այսինքն 15 ֆր.ի շահաբաժին պիտի վճարուի։ Պահեստի գումարին վրայ 40,000 ֆր. աւելցած եւ 75,000 ֆր. ալ նոր տարեշրջանին փոխանցուած է։

ԹՐՔԱԿԱՆ ՀՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՉԻՆՈՒ ՄԷՋ.—Պ. Պարպիէ տը Մէնար, Բարիզի Ակադեմիին ներկայացուց Բէքինի մզկիթին մէջ գտնուած թուրքերէն արձանագրութեան մը ընդօրինակութիւնը։ Չիներէնի հմուտ վախճանեալ Պ. Տըվէրիա, մեռնելէն առաջ, այդ ընդօրինակութիւնը յանձնած էր արեւելագէտ եւ արեւելեան լեզուներու վարժարանին ուսուցիչ Պ. Պլէման Իւառի քննութեան, փափաք յայտնելով որ այդ ընդօրինակութիւնը Ակադեմիին մատենադարանին մէջ պահուի։ Չիներէն իսկական պատճէնը, Մանչուրիոյ լեզուով թարգմանութիւնով մը արդէն ուսումնասիրութեան մը առարկայ եղած որ, զոր Պ. Տըվէրիա 1897ին հրատարակեց Ժուռնալ Ազիաթիքի մէջ։

ԱՆԳԼԻՈՅ դեսպանատան առաջին քարտուղար Պ. Պընսըն որ դեսպանին բացակայութեանը պատճառաւ գործակատարի պաշտօն կը վարէ, Բարիզի դեսպանատան առաջին քարտուղար կարգուեցաւ՝ երկրորդ կարգի դեսպանի տիտղոսով։

ԷՆԿԻՒՐԻԻ քաղաքին փողոցները սալայատակելու, կոյուղիներ բանալու եւ խճուղիներ շինելու համար որոշուեցաւ թաղապետական տուրք մը հաստատել սա համեմատութեամբ.—Հինգ հազարէ պակաս արժող աղքատներու տուներէն զատ, 5000էն 10,000 արժող տուներէն ամսական մէկ ղրուշ, 10,000էն 20,000՝ երկու եւ անկէ աւելիներէն երեք ղրուշ. Նաեւ խաներէն տասը ու բաղնիքներէն ալ հինգ ղրուշ։ Խանութներէն ալ մինչեւ 5000 ղրուշ արժողներէն, մէկ եւ մինչեւ 10,000 երկու։ Այդ որոշումը վաւերացաւ ձեռնհաս պաշտօնարանին կողմէ։

ԱՒՍՏՐԻՈՅ դեսպանատունը խնդրեց Բ. Դուռնէն որ օսմ. կառավարութիւնն ալ մասնակցի սեպտեմբեր 6էն (Ն. Տ.) մինչեւ 21 Վիեննայի մէջ գումարուելիք ձկնորսութեան միջազգային համաժողովին։ Բ. Դուռը ձեռնհաս պաշտօնատան կարծիքը ուզեց այդ մասին։

ՄԱՔՍԱՅԻՆ Վերատեսչութիւնը ծանոյց ամէն կողմ որ մաքսի փոխարէն առնուած ապրանքներու մասին յարգուի օրէնքին տրամադրութիւնը, այսինքն թէ տարին երկու անգամ պատրաստ գտնուած ապրանքները արձանագրութեանց հետ բաղդատուելով, եթէ պակաս տեսնուի, արժէքը գանձուի պատասխանատու պաշտօնեաներէն. Նաեւ այդ գործողութիւնները ժամանակին տեղեկագրուին վերատեսչութեան. միանգամայն այդ ապրանքները ժամանակին վաճառուելով հնչուն դրամի վերածուին։

ՀԱՄԱ–ՌԱՅԱՔԻ երկաթուղիին Պալպէքէն Համա շինուած մասին առժամեայ ընդունելութիւնը կատարելու պաշտօն ունեցող յանձնաժողովը, զոր կը կազմեն երկաթուղիներու վարչութեան տնօրէն Խայրի պէյ, օգնական Մարկոսեան էֆ. եւ ուրիշ պաշտօնատարներ, երէկ Պէյրութ ուղեւորեցաւ։

Կ. ՊՈԼՍՈՅ մէջ հաստատուելիք պաղօդի մթերանոցներուն համար հանրօգուտ շինութեանց Նախարարութեան կողմէ գոմիսէր կարգուեցաւ մասնագէտներու Խորհուրդին ճարտարագէտներէն Ճէվտէթ պէյ։ Քաղաքապետութիւնն ալ գոմիսէր մը պիտի կարգէ։

ԾՈՎԱՅԻՆ Նախարարութիւնը ծանոյց մաքսային վերատեսչութեան թէ Սանաա շոգենաւը Ճիտտէի ծովեզերքը պիտի ղրկուի՝ մաքսանենգութիւնները արգիլելու համար։

ՍԸՎԱՍԻ Նահանգին Թէնոս գաւառակին Նաիպ եւ Նախնական դատարանին նախագահ Նուրի էֆ., կ'ըսէ Իգտամ, զեղծումներ գործած ըլլալով դատաստանի պիտի ենթարկուի։

ՍԱՄՈՍ կղզիին մէջ արհեստանոց մը հիմնելու համար կատարուած հանգանակութեան գումարը 60,000 ֆր.ի հասած է։ Շէնքին կառուցումը մէկ ամիսէն պիտի սկսի։

ՆԱՒԱՀԱՆԳԻՍՏԻ վերատեսչութիւնը երեկուընէ սկսաւ արգիլել պտուղ եւ բանջարեղէն բեռցած նաւերուն՝ Էմին Էօնիւի մօտենալը. ասոնք ուղղակի Օտուն Գափուի նաւամատոյցը ղրկուեցան։

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱՅԷՆ ԼՈՒՐԵՐ.—Ժամանա Նասիոնալի կողմէ Սոֆիայէն օգոստոս 4 թուական հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Պուլկարիոյ պատերազմական Նախարարութիւնը կը փոխէ պուլկար սպաներէն անոնք որ խաղաղութիւնը վրդովող թելադրութեանց կը մասնակցին։

ԷՎԳԱՖԻ Նախարար Ապտուլլահ Ղալիպ փաշա, հիւանդ ըլլալով, երէկ չկրցաւ ներկայ գտնուիլ Նախարարաց Խորհուրդի նիստին։

ԼԷՄԱՆ ՀԱՆԸՄԻ ԴԱՏԻՆ մէջ Ալի անուն կառապան մը վկայած էր թէ ոճրին գիշերը ամբաստանեալին տանէն առջեւէն անցած ատեն աղաղակներ եւ այլն իմացած է։ Ոստիկանութիւնը, ամբաստանեալին հօրը դիմումին վրայ, քննութիւն կատարելով հաստատեր է թէ Ալի կառապան չէ, պարապ կը պտտի եւ թէ նոյն իրիկունը հիւանդ ու գինով ըլլալով Ֆաթիհի կողմը խանի մը մէջ պառկած էր, որով եղեռնադատ ատեանին առջեւ ըրած յայտարարութիւնները ստոյգ չեն։ Ալի ձերբակալուելով հարցաքննուեցաւ եւ տեղեկագիրը դատական Նախարարութեան յանձնուեցաւ, դատաստանի ենթարկուելու համար։

ԳԱՏԸԳԻՒՂԻ Յունաց Նախկին գերեզմանատան դէմը բնակող յոյն աղջիկ մը՝ Մարիքա, 18 տարեկան, անձնասպանութիւն փորձեց, բայց անեցիները իմանալով առաջքը առին։ Շարժառիթը այն էր թէ Մարիքա, տարիէ մը ի վեր երիտասարդի մը հետ սիրային յարաբերութիւններ ունենալով, իմացած էր թէ այդ երիտասարդը ուրիշի հետ պիտի ամուսնանայ։

ԿԱՆԱՃԸԼՈՒ ԴԷՂԸ.—Գումգաբու բնակող Ֆախրի իր տունը ծախած էր եւ արժէքը՝ երկու հարիւր յիսուն ոսկի՝ ամէնքը պանքնոթ՝ միշտ վրան կը պահէր։ Ֆախրի խօսած ատեն կը կակազէր. ուստի որոշեց ատոր դարմանը գտնել. դիմեց իր ընկերներէն Պօղոսի, որ Մախսուսէի շոգենաւերու մէջ խահուէճի է, եւ ոսկերիչ Միսաքի ու Լեւոնի որոնք խոստացան ճարտար բժիշկի մը դարմանել տալ։ Ֆախրի ալ յայտարարեց թէ ամբողջ ունեցածը անոնց պիտի տայ։ Վերջապէս Ֆախրի տարուեցաւ Սուլթան Ահմէտի կողմը՝ Իօմէր անուն մարդու մը տունը ուր ներկայ էին Պօղոս, Միսաք ու Լեւոն։ Խահուէ ու սիգառներ հրամցուեցան։ Ֆախրի թմրութիւն մը իմացաւ եւ քիչ վերջը սթափելով տեսաւ թէ երկու հարիւր յիսուն ոսկիի պանքնոթները թռած են։ Անմիջապէս ոստիկանութեան իմաց տուաւ, խուզարկութիւն կատարուեցաւ եւ ամէնքն ալ ձերբակալուեցան։ Պօղոսի վրայէն հինգ ոսկինոց պանքնոթ մը, 30 ոսկի եւ ուրիշ դրամներ ալ գտնուեցան։ Միւսներուն վրայէն ալ դրամներ գտնուեցան։ Կէտիկ Փաշա բնակող Նէտիմ անուն մարդն ալ ձերբակալուեցաւ իբրեւ մեղսակից։

ՕՍՄ. ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ԱԶԴ.—Շերամաբուծական մրցումին վրայ դրուած նոր կանոնագրին տրամադրութեան համաձայն, Հանր. Պարտքի Վարչութիւնը կը հրատարակէ ցանկը անոնց որոնք մրցանակ շահեցան՝ 2/15 յուլիսին, Պէյրութի Հանր. Պարտքի վարչութեան պաշտօնատունը կատարուած շերամաբուծական ցուցահանդէսին մէջ, այս մասին կազմուած յանձնաժողովին առջեւ։ Մրցանակները բաշխուեցան քաղաքին թաղապետական պարտէզին մէջ, Վսեմ. կառավարիչին նախագահութեամբ եւ ի ներկայութեան Պրուսայի շերամաբուծական վարժարանին տնօրէն Թորգոմեան էֆ.ի, Երկրագործական Նախարարութեան քննիչներէն Վահան էֆ.ի, եւ տեղւոյն մանարանի տէրերէն մէկուն, ինչպէս նաեւ կառավարական քաղաքային ու զինուորական բարձր պաշտօնատարներու, հիւպատոսական մարմնոյն եւ քաղաքին երեւելիներու։

ՄՐՑԱՆԱԿ ՇԱՀՈՂՆԵՐՈՒՆ ՑԱՆԿԸ

Ա. Մաս.— Թարմ խոզակներ.— 1. Շէյխ Մէհմէտ էֆ. Շէնալ, Սուրիական Տրիպոլսէ, 1000 ղշ. ոսկի միտալ, ցուցադրուած խոզակ՝ ճերմակ։ 2. Պէյթ-Ռահպօ վանքին մեծաւորը՝ Տ. Արսէն, 800 ղշ. ոսկեզօծ արծաթէ միտալ, խոզակ դեղին։ 3. Զէմմարինի հրէական գաղթականութիւն, Հայֆայէն, 800 ղշ. արծաթ միտալ, դեղին խոզակ։ 4. Րէշիտ էֆ. Բէրամի, Սուրիական Տրիպոլսէ, 700 ղշ. արծաթ միտալ, դեղին խոզակ։ 5. Զմմառու վանքին մեծաւոր Տ. Անդրէաս Գերապայծառ Անդրէասեան, Զըմմառէն, 600 ղշ., արծաթ միտալ դեղին խոզակ, 6. Աւէտ էֆ. Սալիհ Ճիրճի, Լաթաքիայէն, 600 ղշ. անագապղինձ միտալ, դեղին խոզակ։ 7. Ահմէտ էֆ. Հաթիպ, Սայտայէն, 500 ղր., անագապղինձ միտալ, դեղին խոզակ։ 8. Միքայէլ էֆ. Սաատէ, Լաթաքիայէն, 400 ղշ., անագապղինձ միտալ, դեղին խոզակ։

Բ. Մաս.— Զանազաններ. Լիբանանէն Շէյխ Ֆրանսիս էլ Հազին՝ անագապղինձ միտալ, շերամաբուծութեան վրայ գրած տետրակին համար։

ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

24 Յուլիս 1902

VIN & SIROP DE DUSART

Քանի մանկամարդ աղջիկներ որոնք սկզբան զուարթ ու թարմադէմ էին, հետզհետէ տժգունեցան ու տկարացան, իրենց արագ զարգացման պատճառաւ։ Իրենց մկանունքները շատ տկարացած՝ դժուարաւ կը տանին մարմնոյն ծանրութիւնը, որ կը կքի ու անշնորհ ձեւեր կ'առնէ։ Ատիկա պատանեկութեան շրջանն է, երբ մանկամարդ աղջիկը կին պիտի ըլլայ, երբ անոր գործարանաւորութիւնը պէտք պիտի ունենայ ֆոսֆաթ տը չօյի։ Այս պարագային, բժիշկը կը դիմէ Տիւզարի օշարակին եւ գինիին, որուն մէջ կը գտնուի լաքթոֆոսֆաթ տը չօ, որ անհրաժեշտ տարր մըն է ոսկորներու եւ մկանունքներու կազմութեան համար, որոնց աճումը չի կրնար կատարուիլ առանց անոր։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կիլիկիոյ կաթողիկոսական պատուիրակ Տ. Մովսէս եպիսկոպոս Կէօմիւրքճեան, իր հրաժեշտի ողջոյնը տալու համար կ'այցելէ զանազան ծանօթ անձերու։ Երէկ գրած էինք թէ Կիլիկեցիք փափաք յայտնած էին որ կաթողիկոսական պատուիրակին հետ Պատրիարքարանի դիւանէն փորձառու պաշտօնեայ մը ղրկուի։ Փափաքելի է որ Պատրիարքարանը նկատողութեան առնէ այս կէտը։ Այս մասին ամէնէն յարմար անձը կը նկատուի Պատրիարքարանի արձանագրութեան դիւանին տեսուչ Մելիքեան էֆէնտին, ինչպէս գրուեցաւ ասկէ առաջ ալ։ Միւս կողմէն գիտելի է թէ կաթողիկոսական այժմու պատուիրակը իր հետ պիտի առնէ միայն իր Առաջնորդարանին քարտուղարը, մինչ նախորդ պատուիրակներ՝ Տ. Սահակ եպիսկ. Խապայեան, Տ. Գրիգորիս եպիսկ. Յովհաննէսեան, Տ. Սիմէոն եպիսկոպոս Սէֆէրեան իրենց հետ փորձառու աշխարհական օգնականներ ունեցած են, բարապանի տեղ։

—Տ. Տիմոթէոս եպիսկոպոս Սափրիչեան, երբեմնի միաբան Երուսաղէմի, իր ծերութեան օրերը Ս. Փրկչի Հիւանդանոցին մէջ անցընելու համար, որոշած է իր ունեցած գոյքերը, գանձելի դրամները, Պալըքէսիրի մէջ գտնուող ընդարձակ ջաղացքի մը բաժինը եւայլն Հիւանդանոցին կտակել։

—Կրօնական Ժողովի ղեր–ատենապետ Տ. Վահրամ եպիսկոպոս Մանկունի, փափաք յայտներ է Ս. Փրկչի Հիւանդանոցին նուիրել իր ունեցած հին ու նոր լրագիրներուն հաւաքածոները։

—Խասգիւղի Գալֆաեան որբանոցի խնամակալ Թէլեան եւ Խաչատուրեան էֆէնտիները Ս. Պատրիարքին մատուցած իրենց տեղեկագրով կ'առաջարկեն որ երեք նոր մայրապետներ իբր աջակից տրուին Երանուհի մայրապետին, համաձայն այն կտակին զոր ձգած է Սրբուհի մայրապետ։ Ասոնցմէ երկուքը Ռոտոսթոյէն պիտի գան եւ մէկն ալ Փիւրիկ մայրապետ, Պոլսէն է։

—Եւրոպայի Առաջնորդ Գէորգ եպիսկոպոս Իւթիւճեան, որ այս պահուս Մանչեսթըր կը գտնուի, Մուշեղ էֆ. Բէշիկեանի դիմումին վրայ, Ս. Հայրապետին գրեր է որ Մուշեղ էֆ. նոր ամուսնութիւն մը չէ կնքած օտար Եկեղեցիի արարողութեամբ։ Իւթիւճեան Սրբազան ալ իր կողմէ քննութիւն կատարելով, հասկցեր է թէ այդպիսի ամուսնութիւն մը չէ կնքուած, որուն վրայ հիմնուելով Ս. Հայրապետը, ամուսնանալու հրաման տուած էր կնոջը եւ ամուսնոյն արգիլած էր նոյնը։

—Հիւանդանոցի կալուածներու վիճակը քննելու պաշտօն ունեցող Յանձնաժողովը մինչեւ հիմա հինգ նիստ գումարած է։ Ցարդ քննուեր են կալուածագիրները, եւ Յանձնաժողովը հիմա կը զբաղի իւրաքանչիւր կալուածի վիճակը եւ ապահովութեան միջոցները ճշդելու, տեղեկագրելու։

—Ռումէլի Հիսարի եկեղեցիին տօնախմբութեան առթիւ, յառաջիկայ կիրակի օրը նոյն եկեղեցիին մէջ պիտի պատարագէ Տ. Եղիշէ եպիսկոպոս Դուրեան։ Ս. Պատրիարքը մերժած է իրեն եղած հրաւէրը, նոյն տօնախմբութեան առթիւ քարոզելու եւ պատարագելու համար։

—Պրուսայի պղինձի վաճառական Յովհաննէս էֆ. Պատեան եւ իր կինը Ս. Փրկչի Հիւանդանոցին նուիրած են Գումգաբուի մէջ ունեցած իրենց մէկ տունը, որ 600 ոսկի կ'արժէ եւ 50 ոսկիի չափ վարձք կը բերէ։ Հարկ եղած օրինական ձեւակերպութիւնները կատարուած են, կալուածին փոխանցման համար, որուն ծախքերն ալ հոգացած է Պատեան էֆ.։

—Պէյքօզի Թաղ. Խորհուրդի դիւանը, ի դիմաց Պէյքօզի ժողովուրդին, շնորհակալութիւն յայտնեց Տիկին Երանուհի Բարթող պէյի, որ ինչպէս գրած էինք երէկ, նուիրատուութիւն մը ըրած էր Պէյքօզի եկեղեցիին։

—Երէկ, մեր Ներքին Լուրերու բաժնին մէջ հրատարակած էինք քաղաքային բժշկական վարժարանէն եւ դեղագործական ճիւղէն շրջանաւարտ եղողներու ցանկը, որոնց մէջ Հայեր ալ կային։ Աւասիկ անոնց ճիշդ անունները.— Բժշկական ճիւղէն Լեւոն Մանուկեան, Կարապետ Յովհաննէսեան, Միսաք Սարգիսեան եւ Յովհաննէս Թադէոսեան։ Դեղագործական ճիւղէն 14 հոգի՝ Իսկէնտէր Մարգարեան՝ Պաղատացի, Յակոբ Թէրզեան՝ Հաճընցի, Կարապետ Տէնանեան՝ Ռոտոսթոցի, Սմբատ Բիւլբիւլեան Ռոտոսթոցի, Յովսէփ Ռաֆայէլեան՝ Պոլսեցի, Յակոբ Սարգիսեան՝ Շապին Գարահիսարցի, Սահակ Տէր Պետրոսեան՝ Էսկիշէհիրցի, Եղիշէ Բաբանեան՝ Կարնեցի, Պօղոս Խօշկեաղպարեան՝ Կարնեցի, Կարապետ Արապեան՝ Չնքուշցի, Ստեփան Արամեան՝ Պոլսեցի, Յակոբ Յարութիւնեան՝ Պոլսեցի, Յակոբ Ճէզվէճեան՝ Պոլսեցի, Պօղոս Գրիգորեան՝ Էնկիւրիցի։

—Հանգուցեալ Տիկին Մառի Պ. Պէշիկթաշլեանի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի Հիւանդանոցին 120 ղրուշ նուիրողն է Արամ էֆ. Գարակէօզեան, որուն տեղ սխալմամբ Արամ էֆ. Գարամանեան գրուած էր երէկ։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ
ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴՈՅ

Իւսկիւտար Ս. Կարապետ եկեղեցւոյ մատակարարութեան հաշուեցոյցը՝ սկսեալ 1898 մայիս 1է ցվերջ նոյեմբերի 1898 տարւոյ, ըստ օրինի Տնտեսական Խորհրդոյ մատուցուած եւ անոր յար եւ նման օրինակն ալ յիշեալ եկեղեցւոյ բակը դրուած է ի տես թաղեցի ժողովրդեան՝ 21 օրուան պայմանաժամաւ։

Կը հրաւիրուին պատասխանատու թաղեցիները որ այդ հաշուեցուցակին վրայ՝ եթէ որ եւ է դիտողութիւն ունին, գրաւոր կերպով ներկայացնեն Տնտեսական Խորհրդոյ, որոշեալ պայմանաժամուն մէջ, յորմէ յետոյ անլսելի պիտի մնայ որ եւ է դիտողութիւն։ (Նմէ)

ԿԻՐԱՍՈՆԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԿԻՐԱՍՈՆ, 16 Յուլիս

Տեղւոյս թաղականութիւնը, աջակցութեամբ բարեխնամ Հոգաբարձութեան, երկսեռ վարժարաններու տնօրէն ուսուցիչ Չմշկածագցի Կարապետ Թուլումճեանը քահանայութեան պաշտօնին հրաւիրած ըլլալով, յաջողեցաւ վերջապէս մօտերս անոր կատարեալ հաճութիւնը ստանալ։ Այս անակնկալ լուրը տարաձայնուելուն պէս, ժողովուրդը ուրախութեամբ համակուած, անհամբեր կը սպասէ կատարուելիք հանրագրութեան՝ զոր պիտի փութայ ստորագրել ամենայն յօժարութեամբ, որովհետեւ ջերմ փափաք մը ունի վայրկեան առաջ տեսնել իր սիրող ուսուցիչը, այսուհետեւ իբրեւ եւս ուսուցիչ, կրօնական ոքեմին տակ։ Ինչպէս գիտենք, քահանան Աստուծոյ եւ մարդոց միջնորդը ըլլալով, մարդկային աստիճաններուն ամէնէն բարձրագոյն տեղը կը գրաւէ. բայց եւ այնպէս ցաւալի է խոստովանիլ թէ ընդհանրապէս մեր մէջ քահանայութիւնը ստորնագոյն դիրք մը ունեցած է՝ իրենց կոչման ու պաշտօնին անգիտակ շնորհունակներու պատճառաւ։ Կիրասոնցիք թող բարեբաղդ համարին ինքզինքնին, քանի որ Թուլումճեան էֆ. կղերական ծանր լուծը բարեխրաբար ստանձնելով՝ ապաբէղ կու գայ իր անձին օրինակովը էն գերագոյն տեղը բարձրացնել քահանայութիւնը։

Պէտք է գիտնալ թէ, ինչպէս որ ան իր երկամեայ ուսուցչական պաշտօնավարութեամբը օգտակարութիւն ցոյց տուած է, անհերքելի ենք թէ քահանայ վիճակին մէջ ալ շատ արդիւնաւոր դեր մը պիտի ունենայ, որուն խէղճն է արդէն անձնուիրաբար սատար հանդիսանալ տեղւոյս հօտին, որ քանի մը տարիէ ի վեր դժբաղդաբար բոլորովին անխնամ մնացած է, առ ի չգոյէ արժանաւոր քահանայի մը։ Ալ ասկէ վերջ Կիրասոնցիք կրնան վստահ ըլլալ թէ իրենց քահանայացուն կամ լաւ եւս է ըսել Նորընտիր հովիւը ձեռնհասօրէն ու իմաստուն շրջահայեցութեամբ պիտի վարէ եկեղեցական գործերը։ Աւելորդ է ըսել թէ ժողովուրդը ի վարձատրութիւն իր համակրելի հովուին, գիտէ արժանիքը գնահատել, քաջալերելով զայն նիւթապէս եւ բարոյապէս։

Վերջին պահուն կը լսենք թէ յառաջիկայ դպրոցական շրջանին, Հոգաբարձութիւնը այժմէն որոշած է նոյն վարժարանաց տեսչութիւնը յանձնել Նորընտիր հոգեւոր հովուին, ինչպէս նաեւ օրը մէկ երկու ժամ կրօնագիտութեան դաս։

ԳՐԻԶ

Այսօրուան Հեռագիրներ

(ԱԺԱՆՍ ՏԸ ՔՈՆՍԹԱՆԹԻՆՕՓԼ)

ՌԵՎԱԼ, 6 օգոստոս.— Հօհէնցոլլէրն զբօսանաւը, ուր կը գտնուի Գերմանիոյ կայսրը, առաւօտեան ժամ $8\frac{1}{2}$ին տեսնուեցաւ Ռէվալի բացերը։ Ռուսիոյ կայսրը, Շթանտարտ զբօսանաւով, դիմաւորելու գնաց, եւ իր զբօսանաւը հրաւիրեց Վիլհէլմ Բ.ը։ Գերմանիոյ կայսրը անմիջապէս պատասխանեց այդ հրաւէրին եւ գնաց Շթանտարտ զբօսանաւը, ուր խիստ սիրալիր կերպով ընդունուեցաւ Ցարին կողմէ։ Երկու վեհապետները քանի մը անգամ զիրար ողջագուրեցին։ Շթանտարտ յետոյ մօտեցաւ ռուս նաւատորմին որուն նաւաստիները «հուռրա'» գոչեցին Վիլհէլմ կայսեր համար։ Գերմանիոյ կայսրը, իւրաքանչիւր մարտանաւի առջեւէն անցած ատեն, շնորհակալութիւն յայտնեց։ Ապա Ռուսիոյ կայսրը, ռուս նաւաստիներուն «հուռրա'»ներուն մէջէն, եւ Ալէքսիս մեծ դուքսին հետ, Հօհէնցոլլէրն զբօսանաւը երթալով, փոխադարձ այցելութիւն տուաւ Վիլհէլմ կայսեր. հոն շատ սիրալիր ընդունելութիւն մը կատարուեցաւ։ Յետոյ երկու վեհապետները միասին այցելեցին քանի մը ռուս մարտանաւեր։

—Շթանտարտ զբօսանաւին մէջ Գերմանիոյ կայսեր ի պատիւ տրուած սեղանին ատեն Վիլհէլմ Բ. իր գաւաթը բախեց Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարար Լամստորֆի կոմսին գաւաթին։ Ցարն ալ միեւնոյնը ըրաւ Գերմանիոյ նախարարապետ ֆոն Պիւլով կոմսին եւ Էօյլէնպուրկի կոմսին հետ։ Երկու վեհապետները, իրիկուան, ծովակալին նաւէն դիտեցին ռուս նաւատորմին մարզանքները։

ՊԱՏ ԿԱՇԹԱՅՆ.—Ռումանիոյ թագաւորը, ինքզինքը դարմանելու համար, այս իրիկուն հոս հասաւ։

ԼՈՆՏՐԱ.— Անգլիոյ թագաւորը ու թագուհին, այս իրիկուն, Վիքթորիա կայարանը ժամանեցին։ Էտուարտ Է.ի քալուածքը թեթեւ է, բայց այնքան դիւրաշարժ չէ։ Ընդհանուր ընթացքը լաւ տպաւորութիւն մը գործեց։ Թագաւորը ու թագուհին բաց կառքով Պըքընկէմի պալատը գացին։ Ժողովրդեան ստուար բազմութիւն մը համակրական ջերմ արտայայտութիւններ ըրաւ։

—Անգլիոյ Երեսփ. Ժողովին մէջ արտաքին գործոց խորհրդական Լորտ Գրանպորն յայտարարեց թէ Եւրոպայի մէջ Անգլիոյ դիրքը հաստատուն է, թէ Անգլիա բարեկամական յարաբերութիւններ կը տածէ ամէնուն հետ եւ թէ աշխարհի ամէն կողմերը դաշնակիցներ ունի։

(ԱԺԱՆՍ ՆԱՍԻՕՆԱԼ)

ԼՈՆՏՈՆ, 6 օգոստոս.—Էտուարտ թագաւորը, այսօր, Լոնտոն ժամանեց։ Առողջական վիճակը շատ գոհացուցիչ կ'երեւայ։

ԻՇԼ.—Ռումանիոյ թագաւորը, այսօր, Իշլէն ճամբայ ելաւ դէպ ի Պատ–Կաշթայն։ Ֆրանց Եոսէֆ կայսրը երկու անգամ զայն ողջագուրեց։

ԲԱՐԻԶ.— Շանկայէն կը հեռագրեն թէ ֆրանսական հիւպատոսը ծանուցեր է չինական իշխանութեանց որ պատրաստ է հոն քաշել ֆրանսական զինուորները, եթէ շահակից միւս տէրութիւններն ալ միեւնոյնը ընեն։

ՀՌՈՄ.—Հռոմի լրագիրները շատ կը խօսին Բարիզի պապական նուիրակ մոնսէնեօր Լօրէնցէլլիի ժամանումին եւ Վատիկանի ֆրանսական դեսպան Պ. Նիզարի տրուած անպայման արձակուրդին վրայ։ Լրագիր մը կ'ըսէ թէ դիւանագիտական խզում չի կրնար ըլլալ։ Լուր կայ թէ Լոնտոնի ֆրանսական դեսպան Պ. Բօլ Քամպոն պիտի յաջորդէ Պ. Նիզարի իբրեւ դեսպան Վատիկանի։

ԲԱՐԻԶ.—Բարիզ քաղաքի ճարտարապետները քննելով երեւան հանած են թէ Սէն գետին ջուրերը գետնին մէջէն մզուելով (սըզմագ) փլցնել կը սպառնան Նօդր Տամ տը Բարի մայր–եկեղեցին։ Բայց ձեռք առնուած միջոցներու շնորհիւ, կը յուսացուի որ վտանգին առաջքը առնուած է։

ՍԱԿԱՐԱՆ

—o—

Երէկ վերջնական ռէբօռ որոշուեցաւ 1000 քոնսոլիտէի $77\frac{1}{2}$ ղրուշ եւ երկաթուղիի հատին 35 սանդիմ։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ 24 Յուլիս

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	31	15
Ամէնէն բարձր գին	»	31	19 1/2
Ամէնէն վար գին	»	31	10
Ռումէլիի Երկաթուղի գոց.	Ֆր.	117	62
Ամէնէն բարձր գին	»	118	12
Ամէնէն վար գին	»	116	87

ԲԱՑՈՒՄ 25 Յուլիս

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Ք. Կ.	31	13
Ռումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	117	25
Շիրքէթի Խայրիէ		26	75
Օսմանիէ		—	—
Ռէժի		—	—
Օսմ. Պանքա		—	—
Քրէտի Ժէնէրալ Օթմ.		0	10
Սոս. Օթմ. Շանժ է Վալէօռ		0	13
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		2	77
Թրամուէյ բաժնեթուղթ		5	42
» ժուիսանս		1	40
» պարտաթուղթ		495	—
Քարափ Կ. Պոլսոյ		496	—
Թրանսվալ		131	—
Քրէտի Ֆոնսիէ Էժիպսիէն		263	50
Լավրիոմ		73	—

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	110	37
» » » չէք	»	110	38
Բարիզ » »	Ֆր.	22	71 1/2
» » » չէք	»	22	70
Պէրլին անտոկոս չէք	մարք	18	57
Վիէննա չէք	ֆիոր.	21	70

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	26
Անգլիական ոսկի	»	110	05
Բօլ Էմբէրիալ	»	90	—
Քրիմից	»	51	05
Մէճիտիէ արծաթ	»	108	05
Մէթալիք	»	102	—
Ռուպլի թղթադրամ	Օ. Ո.	8	57

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 6 Օգոստոս

Անգլիական Քոնսոլիտէ		95	12
Օսմանեան Ռանթ սէռի Բ.		54	25
» » » Դ. բաց.		28	37
» » » Դ. գոց.		28	25
Օսմանեան Պանքա		12	50
Ռուսական 1890		—	—
Հելլենական 5 %		40	25
» Մօնօբօլ		42	50
Պուլկարական 1888		91	25
Էժիպսիէն իւնիֆիէ		109	63
Տօմինիալ		106	—
Թրանսվալ		5	25
Այտրին երկաթուղի		14	50
Փոխառութիւն		25	33 3/4

ԲԱՐԻԶ, 6 Օգոստոս

Ֆրանս. Ռանթ 3 %		100	67
» » 3 1/2 %		101	10
Օսմ. Քոնս. սէրի Դ. բաց.	Ղրշ.	28	80
Օսմ. Քոնս. սէրի Դ. գոց.	»	28	80
» » » Բ.	»	—	—
» » » Գ.	»	30	55
Օսմ. Կայս. Պանքա	Ֆր.	560	—
Օսմանիէ	»	485	—
Ռումէլի երկաթուղի	»	118	75
Օսմ. մաքսատուն	»	503	—
Օսմ Ռէժի	»	325	—
Բրիօռիթէ Թիւրք 4 %	»	—	—
Քռէտի Լիօնէ	»	1056	—
Իտալական Ռանթ	»	102	—
Սպանիական արտաքին	»	80	85
Թրանսվալ	»	132	50
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	195
Դրամադեղչ	»	—	—

ՊԷՐԼԻՆ, 6 Օգոստոս

Ռուպլը	Ֆր.	—	—
Ռումէլի երկաթուղի	»	114	70
Անատ. երկթ. պարտաթուղթ	»	102	80
փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	340

ՎԻԷՆՆԱ, 6 Օգոստոս

Փոխան. Լոնտոնի վրայ	Ֆր.	239	80
Ռումէլի երկաթուղի	»	111	50
Օսմ. Ռէժի	»	295	—

ՊՐԻՒՍԷԼ, 6 Օգոստոս

Օսմ. Քոնս. սէրի Դ.		28	55
Ռումէլի երկաթուղի		117	—

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852
ՏՔԹ Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ եւ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ–ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
396 ՄԵԾ-ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396
ԵԱՆԻ ԴԱՐԵՃԻԱՏԵԱՆ ՎՐԱՅԻ ՅԱՐԿԸ
(ճիշդ Զղաւքճեանց դէմը)

Ամենասաստիկ ցաւած ակռաները մէկ անգամէն կը լեցնեն. ցաւով դիմել եւ բուժուած վերադառնալու պայմանաւ։

Նուրբ, ճաշակաւոր եւ դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար եւ նման բնականի, դէմքի ձեւաւորութիւն, ըստ տարիքի, ծամելութիւն, եւ ազատ արտասանութիւն՝ երաշխաւորեալ։

Թմրեցուցիչ դեղերու եւ ամենակատարելագործեալ աքցաններու միջոցաւ առանց ցաւի ատամհանութիւն։

Ձմեռները կիրակի օրերն ալ, (մինչեւ կէս օր) ինչպէս նաեւ ամէն օր, (մինչեւ կէս գիշեր) հիւանդ կ'ընդունին։

ԱՆՕՐԻՆԱԿ ՎԱՃԱՌՈՒՄ
ՆԱԽԿԻՆ ՎԷԼԱՍԹԻ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ՅԱՋՈՐԴ Փ. ՎԻՍՔՈՆԹԻ

ԲԵՐԱ, 425, ՍԷՆԹ-Մառի եկեղեցիին մօտը

Վաճառատան շէնքին քակուելուն պատճառաւ, նախկին Վէլասթի վաճառատունը (յաջորդ Վիսքոնթի) յունիս 3/16 երկուշաբթի օրէն ի վեր ընդհանուր վաճառում կ'ընէ իր մետաքսեղէն եւ բրդեղէն ապրանքներուն համար, տրանց յատուկ։ Առիթէն օգտուեցէք։ Վաճառումները կանխիկ են։ 30—30

ԲԱՐՁՐԱԳՈՅՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ
ՊԱՐՏԻԶԱԿ

Վարժարանիս նոր տարեշրջանը կը սկսի սեպտ. 10 (Ն. Տ.) չորեքշաբթի։ Տարեթոշակն է գիշերօթիկներուն համար 16 ոսկի օսմ., որուն կէսը վճարելի է սեպտեմբերի սկիզբը, եւ միւս կէսը՝ յունուարի մէջ։

Վարժարանիս Տնօրէնին որդին, Մր. Ռ. Չէյմպըրս, Քանատայի մէկ նշանաւոր համալսարանին մէջ փայլուն ընթացք մը աւարտելէ եւ Ուսուցիչ Առուեսթից տիտղոսին արժանանալէ վերջ, կը վերադառնայ յառաջիկայ տարի, ստանձնելու համար հաստատութեանս անգլիերէն դասերուն մեծագոյն մասը, նախապատ. կարգերէն մինչեւ բարձրագոյն կարգը, եւ աշակերտները վարժեցնելու համար այդ լեզուաւ, ինչպէս գրելու նոյնպէս խօսելու մէջ. իր դասախօսութեան լեզուն պիտի ըլլայ միայն անգլիերէն։ Միեւնոյն ժամանակ, պիտի շարունակուին անգլ.–հայ. թարգմանութեան վարժութիւնները ընիկ դասատուներու խնամքին տակ։

Ջութակահարութեան կանոնաւոր դաս պիտի տրուի փափագող աշակերտներուն, տարեկան 2 օսմ. ոսկիի յաւելուածական վճարումով։

Վարժարանիս պարտէզին կցուեցան վերջերս ընդարձակ գետիններ, որոնք նոր դիւրութիւններ պիտի տան աշակերտներուն՝ զբօսանքի ժամերը աւելի հաճելի ընելու։

Աւելի տեղեկութիւններու համար դիմել Մր. Ռ. Ռ. Բիբի, Պայպըլ–Հաուս, Կ. Պոլիս, կամ վարժարանիս Տնօրէն Տր. Ռ. Չէյմպըրսի, նամակները ուղղելով Պայպըլ–Հաուս։ 834 6—15

ԿԵԴՐ. ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԳՈԼԷՃ, ԱՅՆԹԱՊ

Սոյն Գոլէճը պիտի սկսի Սեպտ. 10ին։ Գոլէճին դիրքը գեղեցիկ է, եւ ջուրն ու օդը առողջարար։ Ուսանողներու բարոյականին մեծ խնամք կը տարուի։ Կրօնական մթնոլորտը յոյժ վստահելի է։ Ընթացաւարտներուն հանրութեան մէջ վայելած դիրքն ու ազդեցութիւնը Գոլէճին ամենալաւ յանձնարարականն են։ Դասերու յայտագիրը անցեալ տարի աւելի բարւոքեցաւ։ Ուսանողութեան եւ կերակուրի համար 10 օսմ. ոսկի կը պահանջուի։ Իրենց զաւակները Գոլէճ ղրկելու փափաքողները ընդարձակ տեղեկութիւն եւ ուսմանց յայտագիրը ստանալու համար կրնան դիմել հետեւեալ հասցէին։

Այնթապ Մ. ՄԷՐԻԼ
841 3—5

HOTEL GIACOMO A PRINKIPO
ՊԱՆԴՈԿ ՃԻԱՔՈՄՕ, ԲՐԻՆՔԻԲՕ

Այս պանդոկը որ երկար ու փայլուն անցեալով մը ծանօթ է թէ՛ տեղացի եւ թէ օտարական հիւրերուն իբր տիպար հաստատութիւն մը, իր օդասուն դիրքին, ընդարձակ եւ ճոխ սենեակներուն, մեծահարուստ կահաւորումներուն, մաքրութեան, ուտեստ որակին եւ քանակին, ինչպէս նաեւ սպասարկութեան կանոնաւորութեան տեսակէտով, ամէն տարի գիւղագնացութեան եղանակին ընտանիքներու լաւագոյն ժամադրավայրն է։ Հոն կը տիրէ նաեւ ընտանեկան հոգի մը՝ որ երբեմն նոյն իսկ միակ յարկերու ներքեւ իսկ կը պակսի։ Այսքան նիւթական ու բարոյական անտագիտ պայմաններու փոխարէն, Ճիաքոմօ պանդոկը խիստ գոհացուցիչ գիներ սահմանած է, ուրկէ օգտուիլ փափաքողները պէտք է շտապեն, որպէս զի ուշ հասնելով բոլոր տրամադրելի սենեակները գրաւուած չտեսնեն։

Յանձնարարեցի իմ հիւանդներուս որ էնֆլիւէնզային հետեւանքը եղող սաստիկ հարբուխին եւ նմանօրինակ ուրիշ հիւանդութեանց համար գործածեն տաք կաթի խառնուած Փրոնտորֆի հանքային ջուր, եւ լաւագոյն արդիւնքը ձեռք բերի։

ՏՈՔԹ. ՍԹԷՔՈՒԼԻՍ

ՄՈՒՉՈՒԱԼ ԼԱՅՖ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. ՆԻՒ-ԵՈՐՔԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1843ին

Պահեստի գումար ՄԷԿ ՄԻԼԻԱՌ 687 ՄԻԼԻՈՆ Ֆրանք

Ապահովագրական ամէն կարելի դրութիւններ կը գործադրէ. խառն ապահովագրութիւն, ամբողջ կեանք, զաւակաց դրամագլուխ, ցմահ եկամուտ, եւայլն

Մուչուալ Լայֆի սակագինը եւ ապահովագրութեան զանազան դրութիւնները չուսումնասիրած մի ապահովագրուիք. — Առատաձեռն պայմաններ, վճարման դիւրութիւնք։ Տեղեկութեանց համար դիմել առ Պ. Ֆ. ՀԷՌ, ընդհանուր գործակալ, Խնաեէթ խան, Վօյվօտա փողոց, Ղալաթիա, Կ. Պոլիս։ 579

ԻԼԱՆ

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷ

Մէքթէպլէրին գէմմէը թաթիլլէրինէ միւսատիֆ օլան իշպու թէմմուզը րումինին պիրինճի կիւնինտէն չէհրը աղուստոս զայիէսինէ տէկին մէքթէպլը րիւշտիէ ասկէրիէ չակիրտանընտան մաատա պիլճիւմլէ մէքթէպլը թալէպէնին էհալէրինտէքի բասօլարըն հիւքմի օլմայաճաղը վէ իլու իպթիտասընտան իթիպարէն տախի ուսուլը տայիրէսինէ միւճէտտէտէն բասօ իթա գըլընաճաղը իլան օլունուր։

* * *

Մէվսիմը սէյֆ հիսապըյլա Սալաճագ ճիվարընտա պուլունան տէնիզ համամլարընա ազիմէթ ու աւտէթ խուճճէքլէրէ միւճէրրէտա պիր թէսհիլաթը մախսուսէ օլմագ իւզրէ իշպու թէմմուզըն պիրինճի բազար իրթէսի կիւնինտէն իթիպարէն իլանը ախիրէ տէկին Շիրքէթը Խայրիէ Թարաֆընտան թախսիս գըլընան վաբօրլարըն վագթը հարաքէթլէրի թէրթիպը աթի վէճհիլէ իճրա օլունաճագ տըր։

Քէօբրիտէն Հարէմ վէ Սալաճագ իսկէլէլէրինէ ազիմէթ

1 սաաթ. — Քէօբրիտէն հարաքէթլէ Գապաթաշ իսկէլէսինէ օղրայարագ Հարէմ վէ Սալաճագ իսկէլէլէրինէ կիտէճէկլի

2 Քէօբրիտէն հարաքէթլէ Գապաթաշ իսկէլէսինէ օղրայարագ Հարէմ վէ Սալաճագ իսկէլէլէրինէ կիտէճէկլի։

3.30 Քէօբրիտէն տօղրը Հարէմ վէ Սալաճագ իսկէլէլէրինէ։

9.25 Քէօբրիտէն տօղրը Հարէմ վէ Սալաճագ իսկէլէլէրինէ։

10.20 Քէօբրիտէն տօղրը Հարէմ վէ Սալաճագ իսկէլէլէրինէ։

11.10 Քէօբրիտէն տօղրը Հարէմ վէ Սալաճագ։

Հարէմ վէ Սալաճագ իսկէլէլէրինտէն Քէօբրիէ ավտէթ

1.30 Հարէմ իսկէլէսինտէն հարաքէթլէ Սալաճագ իսկէլէսինէ օղրայարագ տօղրը Քէօբրիէ։

2.30 Հարէմ վէ Սալաճագ իսկէլէսինտէն Գապաթաշա օղրայարագ տօղրը Քէօբրիէ։

4 Հարէմ վէ Սալաճագ իսկէլէսինտէն Քէօբրիէ։

9.50 Հարէմ վէ Սալաճագ իսկէլէսինտէն Քէօբրիէ։

10.35 Հարէմ վէ Սալաճագ իսկէլէսինտէն Քէօբրիէ։

11.30 Հարէմ վէ Սալաճագտան Քէօբրիէ։

Իշպու հազիրանըն 30ընճը բազար կիւնինտէն իթիպարէն հէր բազար կիւնի ախշամ սաաթ 10ը 35 տագիգա կէչէ Անատօլը Հիսարը իսկէլէսինտէն հարաքէթ իտէն վաբօրըն Րումէլի Հիսարը, Պէպէք, Գուրուչէշմէ, Օրթաքէօյ, Պէշիքթաշ իսկէլէլէրինէ տախի օղրայարագ Քէօբրիէ կէլէճէկլի կիպի սաաթ 12է չարեէք գալարագ Պէպէք իսկէլէսինտէն պիր վաբօր հարաքէթլէ Արնաւուտքէօյ, Օրթաքէօյ, Պէշիկթաշ իսկէլէլէրինէ օղրայարագ Քէօբրիէ կէլէճէկլի իլան օլունուր։

7—10

ERNEST GLAVANY

ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ ԷՌՆԷՍԹ ԿԼԱՎԱՆԻ

ՂԱԼԱԹԻԱ, ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՊԱՆՔԱՅԻ ԿԱՐԳԸ, ՑԱԿՈԲԵԱՆ ԽԱՆ

Սոյն դրամատունը կը վաճառէ ամէն տեսակ ՝արժեթուղթեր՝ իրենց գինին համեմատութեամբ՝ ամսական 20 ղրշ.էն մինչեւ 100 ղրշ. որոշեալ գումարի մը վճարմամբ։ Դրամատունը առաջ քաշուած վիճակահանութեանց թիւերը նայելու եւ շահուած պարգեւները գանձելու համար՝ ամէն կերպ դիւրութիւն ցոյց կուտայ։

Գնողները երբ առաջին վճարումը ընեն, իրենց մուրհակ մը կը տրուի մեր կողմէ ստորագրուած եւ դրոշմուած։ Ասկէ զատ արժեթուղթին թիւը ցոյց տուող ուրիշ ծանուցագիր մըն ալ կը տրուի, եւ գնողը նոյն տենէն իսկ ամէն վիճակահանութեանց մասնակցելու իրաւունք ունենալով, շահածը ամբողջապէս կ'առնէ։

Աւելորդ է յայտնել թէ ամէնէն աղքատն անգամ այս դիւրութեամբ կրնայ արժեթուղթի տէր ըլլալ, եւ յայտնի է որ ամսական 20 ղրշ.ի վճարումը մեծ զոհողութիւն մը չըլլալով եւ ամէն մարդու դիւրամատչելի ըլլալով, ամէն հաւանականութիւն ունի օր մը շահելու, եւ եթէ երբեք չշահի ալ, իր վճարումներուն շնորհիւ, յառաջիկային արժեթուղթի տէր պիտի ըլլայ, որ իրեն համար շահու աղբիւր մըն է։

ՌՈԲԵՐԴ ՔՈԼԷՃ

Վարժարանիս յառաջիկայ տարեշրջանը պիտի սկսի Երկուշաբթի Սեպտ. 2/15։ Կարգադրութիւններ եղած են նոր դիւրութիւններ տալու վաճառականական ուսմանց համար, Մնայուն բժիշկ մը՝ աշակերտներու առողջութեան, մարմնամարզներուն ու խաղերուն, ինչպէս նաեւ վարժարանին ընդհանուր առողջապահական վիճակին վրայ պիտի հսկէ։ Այս տարի կը բացուի նաեւ փոքր տղոց յատկացուած նոր շէնքը, մասնաւոր հսկողութեան տակ, ուր կարելի պիտի ըլլայ այսուհետեւ մինչեւ տասը տարեկան աշակերտներ ընդունիլ։ 3—15

ՁԵՐՄԱՄԻԶՈՒԹԵԱՆ

ԱՄԵՆԷՆ ԱԶԴՈՒ ԴԱՐՄԱՆԸ

Երիտասարդական զեղխութիւններէ առաջ եկած ձերմամիզութիւնն ու ամէն կարգի հոսումները եթէ անխնամ ձգուելով չի դարմանուին, սոսկալի հետեւութիւններ կ'ունենան եւ մինչեւ իսկ որքածնութենէ կը զրկեն զմարդ։ Թէ նոր սկսած եւ թէ հինցած ՁԵՐՄԱՄԻԶՈՒԹԻՒՆՆ անվիշտ կերպով ու հիմնապէս բուժելու համար ՍԱՆԹԱԼ ՍԱԼՕԼԷ ԷՄՄՐԻ անունով դեղ մը հնարուած է որ բնաւ ստամոքսը չխանգարելով կարճ ժամանակի մէջ կատարելապէս կ'անհետացնէ հիւանդութիւնը, առանց հետք մը ձգելու։

Ձերմամիզութեան համար թէեւ շատ մը դեղեր կան, բայց անոնք ստամոքսը խանգարելէ եւ միզանցքն ու ամորձիքները ուռեցնելէ եւ հիւանդը յուսահատեցնելէ ուրիշ բանի չեն ծառայեր. մինչդեռ ՍԱՆԴԱԼ ՍԱԼՕԼԷ ԷՄՄՐԻ բոլորովին զերծ է այս անտեղութիւններէն։ Անտարակոյս անոնք որ այս կարգի ծածուկ հիւանդութեանց ենթակայ են ու չեն փութար այս գիտական մեթոտով պատրաստուած դեղը գնել, պարապ տեղը ժամավաճառ կ'ըլլան եւ ուղղակի կը փճացնեն իրենց առողջութիւնը։

Սանդալ Սալօլէ Էմմրին կը ծախուի մայրաքաղաքիս եւ գաւառներու մեծ դեղարաններն ու դեղի մթերանոցները։ Զգուշացէք անուններու նմանութենէն ԷՄՄՐԻ անունը փնտռեցէք։

Կը ծախուի Նէֆի Ճամիի բովը Բէազիտ պէյի, Սուլթան Համամ Մէզիթի, Լի օս, Պօնտէյիոնօ դեղի մթերանոցներն ու Գալաթ Գարու Քիւչիւքեան դեղարանը։

897 4—30

ԹԻ ԿՐԻՇԱՄ

ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.

Ի ԼՈՆՏՈՆ

Ընկերութեան դրամագլուխը 31 դեկտ. 1898ին

162, 924, 140 ֆռանք

Հաւաքած եկամուտ, ապահովագրութիւններ եւ շահ՝ 31 դեկտեմբեր 1898ին

29, 765, 473 ֆռանք

Ընկերութեան հաստատութեան թուականէն՝ այսինքն 1848է ի վեր, ապահովագրեալներու եղած վճարումները, կենսաթոշակ, եւն.

362, 858,507 ֆռանք

1898 տարուան մէջ ընկերութիւնը 6619 ապահովութիւններ տուած է որոնք 58,680,000 ֆռանքի դրամագլուխ մը կը ներկայացնեն։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել ընդհանուր գործակալներուն՝ Պ. Պ. ԽՕՐԼԸՐՍ ԵՒ ՈՐԴԻ. Պոլիս. Մէյտանճըգ փողոց. Այտալեան խան։

Միջնորդներուն յաւ վարձատրութիւն պիտի տրուի։

Փոխ-գործակալութիւն, Ղալաթիա. Պէյմէնէթլի խան։

COMP RUSSE

Navigation à Vapeur et de Commerce

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ

ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթուան երթեւեկութիւններ

Դշ.	23/5	Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի
Դշ.	24/6	Իզմիր, Փիրէ, Աղեքսանդրիա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ, հաղորդակցութիւն Աղեքսանդրիայէն Փոր-Սաիտ, Եաֆա, Պէյրութ, Թարապուլուս-Շամ.
Դշ.	24/6	Պուրկազ, Վառնա, Օտեսա ժամը 3ին յետ միջօրէի.
Եշ.	25/7	Ինէպօլու, Սինոպ, Սամսոն, Օրտու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Ռիզէ, Պաթում ժամը 8ին միջօրէէն առաջ։
Եշ.	25/7	Սեվաստաբոլ ժամը 10ին միջօրէէն առաջ։
Ուր.	26/8	Օտէսա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ։
Շբ.	27/9	Տարտանէլ, Միտիլլի, Իզմիր, Քիոս, Թարապլուս-Շամ, Պէյրութ, Եաֆա, Փոր-Սայիտ, Աղեքսանդրիա ժամը 4ից յետ միջօրէի։

ՌՕՍԻԱ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

1881 Մարտ 20ի կայս. Իրադէով արտօնեալ
Ընկերութեան կեդրոնատեղին Բեդերսպուրկ
Ընկերութեան ապարանքը, Մեծ Մորսքոյա 37
Ապահովագրութեանց ճիւղեր ՀՐԴԵՀ.—ԿԵԱՆՔ.—
ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ.—ԱՐԿԱԾՔ։

Երաշխաւորութեան գումար	121,765,333 Ֆր.
1898ի հասոյթք	34,775,462 »
1881էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրեալներուն վճարած է մօտ	164,172,000 »

Ընկերութեան քննիչ ի Կ. Պոլիս
Ա. ՀԻՒՐՄԻՒԶ

Ղալաթիա, Քարաքիւն վրայ
(հին տեղը Մախսուսն)

Ընդհ. Գործակալ Թուրքիոյ համար
ԹԷՕՏՈՐ ՌԷԲԸԼՆ 524

ՇԱԲՕԹՕԻ ՖՕՍՖՕԿԼԻՍԷՐԱԹ ՏԸ ՇՕԻ ԳԻՆԻՆ

VIN DE PHOSPHOGLYCÉRATE DE CHAUX DE CHAPOTEAUT

Կը ներկայացնէ այն ձեւը որուն տակ Ֆոսֆաթ տը Շօն կը գտնուի մարմնին մէջ։ Առաջին կարգի կազդուրիչ մըն է, որ կը գործածուի Ֆոսֆաթիւրիի, Գլօտօզի, դիաբէթ-նեւրեան, ռախիթ-բեան, եւ ընդհանրապէս բոլոր մարսողական հիւանդութեանց մէջ։ Կը պատրաստուի նաեւ օշարակի, դեղահատի եւ հատիկներու ձեւին տակ։

Կեդրոնատեղի Բարիզ, 8, Վիվիէն փողոց եւ գլխաւոր դեղարանները։

ԼԱՒԱԳՈՅՆ ՄԱՔՐՈՂԱԿԱՆԸ

HUNYADI JANOS

Անմիջական, ապահով եւ դիւրին կերպով կ'ազդէ

Տիեզերահռչակ ճամբու

ԶԳՈՒՇԱՆԱԼ ԿԵՂԾԵՐԷՆ

Պահանջելու է ճշտեալ անունը պարունակող պիտակով շիշեր

ANDREAS SAXLEHNER

Կը ծախուի գլխաւոր դեղավաճառներուն եւ դեղագործներուն քով։ 387

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Ընդմէջ Հըլի, Կ. Պոլսոյ եւ Օտեսայի

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ալպանօ	1069	Գօմօ	1497	Կօզօ	1011	Մալմօ	724	Րօզարիօ	186
Ալէքթօ	3607	Գօնկօ	2906	Կրօտնօ	1695	Մարէնկօ	2273	Սաֆօ	1113
Անճէլօ	1541	Գօրսօ	895	Հիրօ	775	Մարդէլլօ	3709	Ծիրիօ	1735
Արիօսգօ	237[illegible]	Տիտօ	4311	Հիտալկօ	1581	Միրատօ	3557	Սիլվիօ	1193
Գասանօ	1822	Տօմինօ	937	Հինտու	3720	Միլօ	1057	Սըէբօ	1200
Գօրոտինօ	1264	Տուրօ	2383	Հօրադիօ	3600	Մօնդէպէլլօ	1735	Թասսօ	1328
Գրավօ	1076	Տրաբօ	1713	Հումպէր	595	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Գրինօ	841	Տինամօ	504	Իակօ	2354	Նէրօ	1083	Թօբիօ	3827
Գըֆֆալօ	4431	Էպրօ	2464	Իտաճօ	5540	Օնիօ	4100	Թօլէտօ	1470
Գէյրօ	1671	Էլտօրատօ	1520	Ժիւնօ	1080	Օնթարիօ	4036	Թօբբիտօ	487
Գալիբսօ	1337	Էրագօ	1841	Քլէօ	1053	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	2429
Գամէօ	1244	Ֆիտօ	954	Քօլբինօ	2307	Բալէրմօ	1637	Վասբօ	1914
Գազօ	1094	Ֆինլանտ	1828	Քօմնօ	1700	Բօլօ	510	Վօլօ	1289
Զիբակօ	2729	Ֆլամինկօ	849	Լէօ	1053	Րիալթօ	2229	Վօլթուրնօ	2396
Սիսէրօ	1831	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէբանդօ	2272	Րինալտօ	1663	Եէտօ	1850
Գիլօ	2697	Կալիլէօ	3060	Լիվօրնօ	1643	Րօլլօ	1613	Զէրօ	1200
Գօլօրատօ	4235	Կիդանօ	1243	Լօրէնզօ	3191	Րօմէօ	1789		

Թօքիօ շոգենաւը, նաւապետ Ճօնս, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած պարպած եւ Օտեսա ուղեւորած է։

Օսքիլօ շոգենաւը նաւապետ Ճօսըն, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս կը սպասուի ամսոյս 13ին։

Դիմել առ գործակալս Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՐԻՔԶՕՍ
Թիւ 23—24 Քիւչիւք Միլլէթ խան. Ղալաթիա 377

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐՈՔԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ

Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Տոմսեր ուղղակի Բարիզի համար։ Առաջին կարգի 245 ֆրանք. Բ. կարգի 175 ֆրանք. Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալին Թօփ Հանէ Քարաքիւն վրայ։ 516 Թ. ՈՒՐՔՈՒԼ

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ

Որք ամիսը երկու անգամ կը բանեն Լիվրբուլի եւ Արեւելքի միջեւ

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Իվէրնիա	18900	Սիլվանիա	5598
Սաքսոնիա	13900	Քաթալոնիա	4841
Լուքանիա	12950	Վէըլա	3229
Քամբանիա	12950	Բավիա	2945
Սուլթանիա	8845	Թիրիա	2936
Ումպրիա	8128	Սիբրիա	2935
Էթրուրիա	8120	Սամարիա	2558
Սէրվիա	7392	Ալէբբօ	2181
Ուլտոնիա	7269	Շէրպուրկ	1614

Շէրպուրկ շոգենաւը, նաւապետ Քէրլինկ, ընդհանուր վաճառքով Լիվրբուլէն հոս հասաւ։

Դիմել առ ՃՕԼԻ Ե ՍԻԿԷՐ
Joly et Seagor
Մէյմէնէթլի խան, թիւ 6, 7, 8, Ղալաթիա. Քարա Մուսթաֆա փողոց։ 255

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվրբուլի, Պօրտոյի, Միջերկրականի եւ Սեւ Ծովի միջեւ բանող շոգենաւք.

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ռամսէզ	3000	Թիպս	2500
Անպիս	3000	Նէբթիս	2400
Թէյպըը	3000	Օսայրիս	2250
Քեանոբուս	3000	Բէըա	2250
Ֆարոս	3000	Սֆինքս	2000
Օսմանլի	3000	Կասբընի	1500
Մարիօթիս	2500	Կիւյէտ	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՈՒԻԹՈԼ Ե ԸՆԿ.
Ուիթոլ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ Ե ԸՆԿ.
194 31. Ճէյմս Սթրիթ Լիվրբուլ

Արտօնատէր ԶԱՐԵՀ ԽՈՒՍՈՒՖԵԱՆ

— 6 —

ՕՐԻՈՐԴՆԵՐՈՒ ԱՇԽԱՐՀԷՆ

ՅԻՇԱՏԱԿՆԵՐ ՈՒ ՏՊԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

17. Կան առանց ուղեղի՝ եթէ ոչ առանց լեզուի էակներ, զորս իրենց մտքին եւ գիտութեան աղքատութիւնը, իրենց սրտի չարութեան հետ միանալով, կը բռնադատէ՝ իրենց անհամ շաղակրատութեան ճարակ տալու համար՝ պարսաւելու հեգնօրէն, աղարտելու ինչ որ կ'ընեն կամ կ'ընեն ուրիշները։ Եթէ ձեզի վիճակի, ինչ որ շատ հաւանական է, զերծ չմնալ այդպիսիներուն լեզուներէն, հոգ մի՛ ընէք այդ մասին, կամ յաւէտ ուրախացէք. «Տխմարներուն սուլումները փառքի փողերգներ են»։

18. Երբ գտնուիք խօսակցութեան ակումբի մը մէջ, եւ դիտաւորութիւն ունենաք մտիկ ընելու, յիշեցէ՛ք հնօրեայ առածին բաղդատութիւնները՝ ունկնդիրներու չորս տեսակին նկատմամբ. սպունգը, որ ամէն ինչ կը ծծէ, ձագարը, որ մէկ ծայրէն դուրս կը թափէ ինչ որ ներս կ'ընդունի միւս ծայրէն, քամոցը, որ հեղուկը դուրս կը հոսեցնէ ու կը պահէ միայն մրուրը եւ վերջապէս մաղը, որ դուրս կը նետէ յարդը ու իրեն կը վերապահէ միայն ցորենը։ Դուք պիտի ընտրէք անշուշտ սոյն վերջին մասը, բայց պարտիք ձեր բոլոր ուշադրութիւնը նուիրել՝ որպէս զի ցորենը զերծ մնայ ամէն տեսակ խառնուրդէ։

19. Շատ սիրելու երջանկութեան միացուցէք շատ հիանալու հաճոյքը։ Այս կերպով ձեր միտքը յոյզի բաժին մը պիտի ունենայ՝ ձեր սրտի յոյզին հաւասար։ Ձեր գոյութիւնը պիտի բաժնուի գեղեցիկին եւ բարիին միջեւ, եւ դուք բախտաւոր պիտի ըլլաք բնաւ դատարկութիւն չթողլով հոն։

20. Սպանիացիները չեն սխալիր՝ երբոր կ'ըսեն թէ գեղեցկութիւնը անուշահոտութիւններու պէս կարճատեւ է, եւ թէ մարդ չարունակ վարժուելով անոր, վերջապէս այլեւս չզգար զայն։ Սակայն, որովհետեւ սակաւաթիւ են ա՛յն սիրուն օրիորդները՝ որոնց դէմքը կատարած չըլլայ դեր մը եւ յաճախ առաջինը, ամէնէն խելօքները անո՛նք են՝ որ վաղանցիկ ապաւորութեան դէմ դնելու համար, ա՛յնպէս կ'ընեն որ այդ աւելի կամ նուազ գեղատիպ դէմքը մնայ միշտ արտայայտիչ ու ժպտուն։

21. Եթէ կեանքի պատահարները ձեզի պատճառած չեն ո՛ր եւ է մտահոգութիւն կամ դիւրութիւն, ձեր մելամաղձոտութեան վայրկեանները վերագրեցէք միայն ձեր մտքի ծուլութեան։ Ձեր միտքը զբաղեցուցէք միշտ աշխատանքով, ուսումով կամ ընթերցումով, եւ տխրութեան ամպերը պիտի փարատին։ Ձեր սիրտը պիտի ըլլայ գոհ, միտքը՝ արթուն, շուրթերը՝ ժպտուն։ Այն ատեն զուարթ պիտի ըլլաք, եւ ձեր զուարթութիւնը լաւագոյն տեսակէն պիտի ըլլայ. անհոգութենէ եւ նանրամտութենէ տարբեր պատճառներ պիտի ունենայ։

22. Երբոր, այնպիսի խօսակցութեան մը մէջ՝ ուր սիրեն հեշտանքն ու կիրթ ճաշակը, արդարացի դիտողութիւն մը ընէք, կամ բարեդէպ խօսք մը խօսիք. եւ կամ նոյն իսկ վառվռուն բայց անմեղ սրախօսութիւն մը մէջ նետէք, շատ մի ցաւիք եթէ ձեր մտքի այդ յեղակարծ ներշնչումները աննկատ թողուին։ Փոխանակ անդրադառնալու կամ կրկնելու ձեր սիրուն գիւտերուն, քաջութիւն ունեցէք համդարտօրէն զոհելու զանոնք։ Ապա թէ ոչ, ձեր մտացիր ունկնդիրները, առանց իրենք զիրենք վշտացած զգալու, կրնան ենթադրել թէ բան մը չէք ուզեր կորսնցնել, կամ թէ պատրաստ պաշար չունիք։

23. Ընկերային կեանքի մէջ ամենէն կարեւոր բանն է իր խօսքերը չափել. ատոնք շատ արագասահ են եւ կրնան շատ չարիք պատճառել։ Բացատրելու համար թէ այս չարիքը յաճախ անդարմանելի է, արեւելցիները մեզ ընծայած են հետագայ բաղդատութիւնը. ինչպէս որ նետն անգամ մը արձակուելէ յետոյ՝ այլ եւս չի վերադառնար աղեղնալարին մօտ, նոյնպէս ալ խօսքը չի վերադառնար շուրթերու վրայ։

24. Մնացէ՛ք այնպէս՝ ինչպէս որ բնութիւնն ու բարեխնամ դաստիարակութիւն մը կազմած է ձեզ։ Մի՛ նմանիք ձեր ընկերուհիներուն ամէնէն յաւակնոտներուն ո՛չ վարմունքին, ո՛չ խօսուածքին, ո՛չ ալ դիմածռութիւններուն. անոնց մի հետեւիք կուրօրէն։ Որչափ աւելի ջանաք բնազդօրէն ձեւեր առնելու ձեր բնական ինքնութենէն հեռանալ, ա՛յնչափ աւելի ապահովաբար անհաճոյ պիտի դառնաք։ Ինչ որ կրնա՛յ ուրիշներուն վրայ հրապուրիչ երեւնալ, անշնորհ եւ անախորժ ձեւ մը պիտի առնէր ձեր վրայ։ Բնականութիւնն այնչափ զօրութիւն եւ հրապոյր ունի՝ որ շատ անգամ կը տեսնենք թէ նպաստաւոր կերպով կը մաքառի լոկ գեղեցկութեան դէմ։

25. Եթէ սիրուն էք, օրիորդ, եթէ ինքնին սիրուն էք՝ շնորհագեղութիւնով եւ բարեկրթութիւնով համդերձ, պահանջեցէք ձեր նշանածէն որ այնչափ խելացի ըլլայ՝ որչափ դուք սիրուն էք, եւ այսպէս ձեր երկուքին ունեցածները պիտի հաւասարակշռուին։

ԶԳԱՑՈՒՄՆԵՐ

1. Դեռատի աղջիկները կը սիրեն խորհրդաւոր բաները. չեն սիրեր օտարներու յայտնի ընել կամ ընդնշմարել տալ ինչ որ կ'անցնի իրենց մտքէն, մանաւանդ իրենց սրտէն։ Ուստի, թէ՛ իրենց անձին եւ թէ ուրիշներուն հանդէպ պզտիկնալու, ինչպէս նաեւ իրենց գաղտնիքներուն սրբութիւնը պահպանելու համար, լաւ կ'ընեն իրենց նշանաբան ընտրելով սա խորհուրդը. «Մի՛ ըսեր ամէն ինչ որ կ'ընես, բայց մի՛ ըներ ո՛ր եւ է բան՝ զոր չկարենաս ըսել։»

2. Ամէն առաւօտ ելէք՝ հաստատօրէն առաջադրելով օրուան ընթացքին մէջ ընելու ամէն լաւ բան՝ որ կախում ունի ձեզմէ։ Խնամք տարէք խոստմնապահ ըլլալու։ Երբ Աստուծոյ առջեւ ծնրադրելու եւ ձեր օրուան քննութիւնը կատարելու ժամը հնչէ, պիտի տեսնէք թէ ո՛րչափ գոհունակութիւն պիտի զգաք։ Այն իրիկունը՝ ուր ձեր սիրտն աւելի ուժգին կը բաբախէ, ուր զգաք քաղցր յոյզ մը՝ որ լուսավառէ ձեր դեռափթիթ դէմքը, այդ պիտի ըլլայ իրիկունը բարեբաստիկ օրուան մը՝ ուր անձնամոռաց եղաք ի նպաստ ուրիշներուն։ Պիտի զգաք այն ատեն թէ կատարուած ծառայութեան մը հաւասարող հաճոյք չի կայ, եւ պիտի ուրախանաք մտածելով թէ պիտի վերսկսիք նոյնը ընել յաջորդ օրը, քանզի սիրտը, երբոր բարի է, օր ըստ օրէ կը յառաջդիմէ. ո՛րչափ աւելի անձնուէր ըլլաք, այնչափ աւելի եւս պիտի սիրէք նուիրել ձեր անձը։ Ընդհակառակը, եթէ երբեք իրիկուն մը թթուադէմ կամ դժկամակ ըլլաք ու ձեր հաշիւները Աստուծոյ տալու մասին անտրամադիր, ատոր պատճառն ա՛յն է որ անցուցած էք ձախորդ բարեգործութեան կողմէ ամուլ օր մը՝ ուր միայն ձեր անձին վրայ մտածեր էք։

3. Եթէ ձեզի վիճակուած է հարուստ ըլլալ, զգուշացէ՛ք ցուցամոլութենէ. հիւանդութիւն մըն է այս՝ որմէ շատ դիւրաւ կը վարակուին բախտէն նպաստաւորուածները։ Ոեւէ բան մը չաւելցներ ձեր անձնական արժանիքին վրայ. միայն միջոցներ կ'ընծայէ ձեզ ձեր կարողութեան սահմանին մէջ, ձեր բարեգործութիւններով եւ ձեր համեստութիւնով դարմանել բախտին քմահաճոյքները։

4. Ամէն օր պիտի տեսնաք բարենպատակ ներշնչման մը, շատ քիչ հետեւելով ձեր աշխարհիկ հաճոյքներուն, եւ ըստ կարելւոյն աւելի շատ խնամ տանելով ձեր ներքին կեանքին։

5. Ինչպէս որ մէկ գարուն միայն կայ տարուան մէջ, նոյնպէս ալ մէկ երիտասարդութիւն միայն կայ կեանքին մէջ։ Քանի որ այդ տարիքը երբե՛ք չպիտի վերադառնայ, մի՛ անցընէք զայն՝ առանց լաւագոյն կերպով գործածելու։ Ֆէնէլոն ըսած է. «Ամէն ինչ պիտի անցնի օր մը, բա՛ց առեալ ձեր ժամանակին կիրառութիւնը»։

(Շարունակելի)